

DABARTIES BILDESIUOS

Dar Dėl Arestų Lietuvoje

Lietuvos spauda, rašydama apie gruodžio 10 — 14 d.d. įvykius Kaune ir Klaipėdoje, nurodo, kad buvę padaryta visa eilė kratų pas įžymius asmenis ir kad suimta daug asmenų.

Kiek tų kratų ir suėmimų buvo, turi būti cenzūra nepraleido paduoti. Bet patys cenzoriai (VDV) paduoda, kad "kratų iš viso Kaune buvo padaryta 13 ir provincijoje 2. Gruodžio 14 d. saugumo organai turėjo sulaikę 11 asmenų, būtent: 1. Dr. Bistras, 2. Dr. Delininkaitis, 3. Stepas Kompanaitis, 4. Povilas - Vladas Ivanauskas, 5. Juozas Kriščiūnas, 6. Alfonsas Rimas, 7. Jonas Virbalis, 8. Stasys Garalis, 9. Vytautas Paulionis, 10. Petras Gumbinas ir 11. Vladas Štarka. Gruodžio 10 d. buvo dar sulaikytas Vincas Steponavičius ir Jonas Dženkaitis. Tačiau jiedu gruodžio 12 d. paleisti".

Tokios tai yra oficialės valdžios cenzūros VDV. žinios apie kratas ir areštus Lietuvoje.

"XX Amžius" rašo, kad valdžios saugumo organų buvo kvociamas S. Kalvarijoj ir kun. M. Krupavičius, buvęs ministeris ir įžymus katalikų vadas.

Brooklyno lietuvių komunistų organas džiaugiasi grįžtančiais iš Ispanijos radikalų kariuomenės lietuviams jaunuoliams, kuriuos suverbavo ir pasiuntė komunistų agentūros.

Rašo: "Andai kalbėjaisi su d. Dzevečka, newyorkiečiu, kurio sūnus, Čalis, taigis yra Ispanijoje, kovoja su fašistais. Jis man sakė, kad Čalis (jis ten vadinas Charles DeSovetco) sugrįš iš už keletos savaitių. "Smagu girdėti!"

Stebėtis reikia, kad komunistams "smagu", kada iš karo lauko bėga amerikiečiai jaunuoliai, užleisdami svarbias pozicijas nacionalistams, komunistu vadinamiems "fašistams".

Nei Lenkija, Nei Sovietai Lai Nelaikia Pagelbos Iš Prancūzijos

Kiek laiko atgal, Prancūzijos užsienio reikalų ministeris Bonnet apibūdino, kaip labai gerus. Palietęs Prancūzijos saugumą, oro ir vandens visos pajėgos eis Anglijai į pagalbą. Vokietijos — Prancūzijos santykius užsienio reikalų ministeris Bonnet apibūdino, kaip labai gerus. Palietęs Prancūzijos saugumą, oro ir vandens visos pajėgos eis Anglijai į pagalbą. Vokietijos — Prancūzijos santykius užsienio reikalų ministeris Bonnet apibūdino, kaip labai gerus. Palietęs Prancūzijos saugumą, oro ir vandens visos pajėgos eis Anglijai į pagalbą.

Lenkijai ir Sovietams nieko daugiau neliko, kaip tartis su Hitleriu dėl Uk-

Katalikas, kurs neremia katalikiškos spaudos, neturi teisės vadintis geru Bažnyčios vaiku.
Vyskupas Ketteleris

Prez. Roosevelt Paskyrė Frankfurterį Aukščiausiojo Teismo Teiseju

Washington, D. C., sausio 9 — Prezidentas Roosevelt paskyrė prof. Felixą Frankfurterį Jung. Valsčių Aukščiausiojo Teismo teisėju į vietą mirusio B. N. Cardozo. Profesorius Frankfurter yra žydų tautybės žmogus, buvęs Harvardo Universiteto profesorius, radikalas.

ADF Reikalauja Devynių Darbo Įstatymo Pataisų

Washington, D. C., sausio 9 — Kada National Labor Relations Board išleido savo metinį raportą, kuriam aiškiai pažymi savo neutralumą dėl dviejų Amerikos darbininkų organizacijų, būtent, Amerikos Darbo Federacijos ir CIO, tai paaiškėjo, kad tokiu neutralumu yra nepatenkinta Amerikos Darbo Federacija, ir ji įdėvė Kongresui Darbo Įstatymo pataisas. Svarbiausios pataisos, tai kad Darbo Santykių Taryba būtų obliguota duoti teisę bile darbininkų klasei arba amatninkų skyriui pasirinkti sau atstovus dauguma balsų, o ne kaip dabar taryba paskiria atstovus. Antra svarbi pataisa tai, kad taryba neturėtų panaikinti kontrakto darbininkų su darbdaviais. Kitos septynios pataisos ne taip svarbios.

CIO visoms toms pataisoms yra priešinga ir savo pasipriešinimą motyvuoja tuo, kad įstatymas veikia tik nuo balandžio mėn. 1937 m. ir dar negalėjo padaryti, kad reikėtų pataisų.

ISPANAI BĖGA IŠ RADIKALŲ TERITORIJOS

Perpignan, Prancūzija, — Sausio 9 — Pranešama, kad pradėjus nacionalistams offensyvą Katalonijos fronte, ispanai šimtais bėga iš radikalų kontroliuojamos teritorijos į Prancūziją. Kai kurie bėgdami nušalo kojas. Kada Prancūzijos valdžios atstovai atbėgusius ispanus pradėjo klausinėti, tai jie pasisakė, kad pabėgo nuo mobilizacijos, kurią paskelbė radikalų (lojalistų) valdžia. Radikalų valdžia dekretu paskelbė mobilizaciją 18 ir

rainos. Beck'as, Lenkijos užsienio ministeris, jau buvo nuvykęs pas Hitlerį. "Sunday Chronicle" sakosi gavęs iš aukštųjų autoritetų Maskvos sloukšnių žinių, kad Stalinas yra numatęs Sovietų Rusijoje likviduoti komunistinį režimą ir pradėti derybas su Hitleriu.

"Daily Telegraph" Varšuvos korespondentas rašo, kad Lenkijos ukrainiečiai jokių būdu nenusileis ir visomis priemonėmis reikalauja autonomijos. Tas pats laikraštis tvirtina, kad Vokietija ir toliau rems ukrainiečių judėjimą, kuris gali siekti labai

Lietuvos ūkininko vėjo varomas malūnas. VDV

Naujas Dirbtinis "Žmogus"

Philadelphia, Pa., sausio 9 — Bell Telephone Laboratorijoje inžinieriai išrado ir pastatė naują mašiną, kurią pavadino "Voder". Toji mašina, spaudžiant kaip piano klavišius, kalba ir dainuoja veik kaip žmogus, tik kai kurių raidžių negali ištarti. Toji mašina bus išstatyta Pa-saulinėje Parodoje New Yorke.

KLAIPEDA

Iš Klaipėdos autonominio teismo atleidžiami šeši teismo darbuotojai žydai, tarp kurių ir prokuroras Naftalis. Jiems bus pasiūlytos kompensacijos, o ilgesnį laiką ištarnavusiems — pensijos.

37 metų amžiaus. Prancūzų valdžia ispanus su nušalusiomis kojomis paliko gydytis Prancūzijoje, o sveikus, ispanams reikalaujant, pasiuntė į nacionalistų valdomą teritoriją. Pabėgėliai jokių būdu nenorėjo grįžti į radikalų teritoriją.

Pabėgėliai pasakoja, kad radikalų (lojalistų) valdžia vokiečius nelaisvius labai gerai užlaiko, bet ita-lytus blogai. Pastarieji verčiami dirbti sunkius darbus, negauna užtekintai pavalgyti.

Phil Miller, gvy. French Lick Springs, Ind., pasižymėjęs medžioklėje. 1938 m. iš 3,050 taikinių tik 31 nepataikė nušauti. Jis paskelbtas čempionu.

Gen. Franco Kariuomenė Žygiuoja į Barceloną

Borjas Blancas, sausio 9, — Ispanijos nacionalistų kariuomenė traukiasi ra-dikalų jėgas ir artinasi Barcelonos. Dvylika mylių pasivarė pirmyn. Baigia sulaužyti radikalų (lojalistų) pasipriešinimą ir moralę. Iš Leridos gen. Franco armija pradėjo naują sustiprintą ataką. Radikalai (lojalistai) suardė visus tiltus per Segre upę. Bet nacionalistai susistiprinę, perėjo Segre upę žemiau Leridos ir savo armia su-jungė su gen. Solchagos Navarrese armija ties Ar-tesa de Lerida, 5 mylios į pietryčius nuo Leridos, ir su gen. Jose Moscardos kariuome- ties Alcoletge, 5 mylios į šiaurys nuo miesto.

Radikalai (lojalistai) bu-vo priversti trauktis tolyn prie didžiojo kelio, vedan-čio į Cerverą. Taigi gen. Franco kariuomenė sulau-žė radikalų eiles visame Katalonijos fronte. Gen. Moscardos Aragon armijos pulkai, smarkiai besivarydami pirmyn Ba-laguer - Tarrega keliu, kaip praneša, užėmė miestelius: Bellmunt, Penellas, Boldu, Fuliola, Linola, Bellvis, Pradell ir Castell-ler, kurie yra abiejuose kelio pusėse 12 mylių to-lumai ir rytus nuo Balaguer. Gen. Solchagos Navarrese vadovaujama armija taip pat užėmė keletą ma-žų miestelių prie vieškelio tarp Borjas Blancas ir Vimbobi ir įsibrovė giliai į Montsant kalnus.

Yra sakoma, kad gen. Franco laimėjimas esąs triumfuojantis. Radikalai (lojalistai) ir-gi nesnaudžia, tai jie pra-dėjo offensyvą Estremadu-ros fronte. Užėmė tris ma-žus miestelius. Bet ir čia nacionalistai sulaikė radi-ka-lus. Sakoma, kad nuo pradžios offensyvos radi-ka-lai (lojalistai) užėmė 270 ketvirtainių mylių plo-tą, paėmė ir nelaisvę tūk-stantčius žmonių, karo me-džiui ir vertiną kasyk-lu nuosavybę. Nacionalis-tai kiek susilaikė Kataloni-jos fronte. Spėjama, kad gen. Franco pasiuntė lakū-nus į Estremaduros fron-tą.

Nacionalistai praneša, kad jų kariuomenė persi-kėlė per Ebro upę ir puola svarbią poziciją Tortosą. Bet radikalai (lojalistai) tai užginčija.

Nacionalistų lakūnai iš o-ro bombardavo Valenciją. Sakoma, kad 30 žmonių užmušta. Taipgi naciona-listai smarkiai bombarduoja Tarragoną.

Budapeštas, Vengrija, — Sausio 9 — Pereitą penk-tadienį Vengrijos žemėje (kurį neseniai prisijungė nuo Čekoslovakijos) kilo ginkluotas čekų - slovaku su vengrais susirėmimas. Užmušta 47 žmonės ir ne-mažai sužeista. Čekų-slovakų kareivių būriuose e-są ir savanorių ukrainie-čių, kurie nori išlaisvinti visus ukrainiečius ir pasi-kelbti nepriklausomais. Mūšiai atsinaujino sek-madienį, sausio 8 d. Čekų-slovakų kariuomenė, kaip praneša iš Vengrijos bom-bardavo Vengrijos kaimelį padegė namus. Kaip tie mūšiai baigsis negalima pasakyti. Vengri-ją pareikalavo, kad Čeko-slovakija ištrauktų savo kariuomenę iš Vengrijos. Spėjama, kad didesnė jė-ga stovi už tų Čekoslovak-jos Vengrijos susikirtimų.

Sovietų Valdžia Įsako Nuka- poti Algas Darbininkams

Maskva, Rusija, sausio 9, — Sovietų valdžia išleido dekretą, kuriuo reikalauja, kad darbininkai pa-darytu daugiau darbo ir už mažesnę atlyginimą ma-šinų statybos industrijoj. Viktor Lvoff, jaunas ma-šinų statybos industrijos komisaras, įsako, kad kiekvienas darbininkas tu-ri padaryti 25 nuos. dau-giau darbo, jeigu jis nori gauti normalę algą. Jis taipgi nukapoja mokesnį už darbą nuo dalių 14 nuo-

Lenkijos Ministeris Beck'as Iš Hitlerio Nieko Neišsiderėjo DANCIGAS TURI GRĮŽI VOKIETIJAI

Munich, Vokietija, sausio 9, — Pereitą ketvirtadienį Lenkijos užsienio ministe-ris Beck'as buvo nuvykęs pas Vokietijos diktatorių Hitlerį derėtis dėl Ukrainos ir susidariusios sun-kios padėties Dancige. Per dvi dienas lenkų ministeris kalbėjosi su Hitleriu ir ki-tais Vokietijos valdinin-kais, bet nieko neišsiderė-jo. Hitleris pareiškė, kad Dancigas turi grįžti Vokie-tijai, o dėl Ukrainos, tai lenkai neturi trukdyti Uk-raitnos atstatymui, bet tu-ri padėti. Turi duoti ukrai-niečiams autonomiją. Ka-da Ukraina būtų atstatyta ir suvienyta, tai Hitleris sutinkas, kad Lenkija tu-rėtų tiesioginę kontrolę, o Vokietija netiesioginę.

Spėjama, kad Dancigo klausimas išspręstas. Beck'as esą sutikęs su Hitle-rio reikalavimu, kad Tautų Lyga nieko neturėtų prie Dancigo, bet kad tas mies-tas būtų Vokietijos ir Len-kijos apsaugoje. Vokietija užtikrintų Lenkijai tokias teises prie Dancigo, kokias ji turi dabar pagal Lygos mandatą.

Associated Press žinio-mis, Hitleris kalbėjęs ir a-pie Klaipėdą, ir pareiškė, kad jis norėtų turėti kon-ferenciją su Lietuva ir Lenkija. Per pastaruosius metus Lenkija mėgino joti ant dviejų arklų. Ji norėjo palaikyti gerus santykius su Prancūzija ir dar geres-nius su Vokietija. Bet ji to-kia savo politika atstūmė nuo savęs Prancūziją, ir savo lapiška politika neitiko Vokietijai. Prancūzija dabar aiškiai pasakė, kad jeigu dėl Ukrainos kultų karas, tai ji nei Lenkijai, nei Rusijai neitų į pagal-bą.

Prezidentas Reikalauja Skir- ti Daugiau Pinigų WPA Darbams

Washington, D. C., sau-sio 9 — Prez. Roosevelt reikalauja, kad Kongresas paskirtų dar \$875,000,000 WPA darbams iki liepos mėnesio. Respublikonai ir kai kurie demokratai yra priešingi tokiai dideliai su-mai skirti. Jie sako, kad užtektų daugiausia 500 milijonų dolerių.

Prez. Roosevelt taip pat pareikalavo, kad armijai ir karo laivynui stiprinti ir didinti skirtų \$1,126,000,000 reguliarams išlaidoms per metus ir dar pridėtų \$210,000,000 specialiems krašto gynimo reikalams.

Selpimui bedarbių reika-lavo skirti \$2,226,165,000 metams, pradedant liepos mėnesio. Kai kurie kongresmanai yra priešingi skirti tokias milžiniškas sumas pinigų. Jie sako, kad prez. Roose-velt turėtų susirūpinti in-dustrijos ir pramonės rei-ka-lais, kad darbininkai vieton pašalpų gautų pas-tovius darbus. Ginklavimasis ir pašalpos tik dau-giau įklampina šalį į sko-las, kurias kada nors reiks atlyginti. O kas yra atly-gins? Ar ne tie patys dar-bininkai? Kai kas prana-sauja, kad bile dieną gali-ma susilaukti naujos in-fliacijos — pinigų nuverti-nimo.

Klaipėdoj suimtieji paleisti
Klaipėdos kriminalinė policija gruodžio 11 — 12 d. buvo sulaikiusi šiuos asmenis: Vylių, Sliesoraitį, Puodžių, Vokietaitį, Kvie-cinską ir Gerdžiūną. Jie buvo iškvosti ir vakare pa-leisti. Gumbinas buvo su-imtas Kaune, ne Klaipėdo-je, o Kurpis visai sulaiky-tas nebuvo.

Kaune naujų suėmimų nepadaryta. Iš anksčiau suimtųjų paleistas Gumbi-nas, kuris buvo tarnybos reikalais iš Klaipėdos iš-kviestas į Kauną.

Profesionalai, binteriai, pramonin-ka, kurie skelbiasi "Darbininku" tikrai verti skaityti paramos. Visi skelbiant "Darbininke".

VAŽIUOKITE
LIETUVON
Per
DARBININKO
LAIVAKORCIŲ
AGENTURĄ
366 W. BROADWAY, BOSTON, MASS.
TEL. JOBBOTON 2680.

Prof. Pr. Dovydaičio Fondo Reikalu

Siomis dienomis kun. Kazimieras Urbonavičius gavo prof. Pr. Dovydaičio laišką, kan. P. Dogelio straipsnį ir prof. Dovydaičio statomųjų trobesių atvaizdus.

Kaip žinome, prel. M. Krušas, sugrįžęs iš Lietuvos, rodos, 1935 m., iškėlė sumanymą sukelti \$1000.00 prof. Dovydaičiui, kad jis galėtų pasistatyti sau trobesius Lietuvoje, kad nors senatvėje turėtų pastogę. Prel. Krušo sumanymą plačiai referavo kun. K. Urbonavičius vasario 22 d., 1936 m., Naujos Anglijos Katalikų seimelyje. Seimelis tą sumanymą nuosirdžiai užgėrė ir išrinko komisiją, kurios pirmininku išrinktas kun. K. Urbonavičius. Tą sumanymą užgėrė ir kitos organizacijos ir pavieniai asmenys.

Sukelta apie \$800.00. Mažai betruksta iki tūkstančio. Yra pasižadėjusių, bet dar neįsėdėjusių.

Kun. K. Urbonavičius, Prof. Pr. Dovydaičio Fondo pirmininkas, daug kartų atsišaukė į visuomenę straipsniais ir į vadus laiškais, kad ateitų į pagalbą mūsų tautos uoliam, nuosirdžiam, profesorui ir darbininkui vadui Pr. Dovydaičiui, kuris yra sunkioj medžiaginėj būklėj, nes visus savo atliekamus centus atidavė Lietuvos jaunimo ir darbininkijos reikalams. Bet pasekmės nepergeriausios. Per tris metus negalėjome sudaryti nė tūkstančio dolerių mūsų tautos vadui, kuris visą savo geriausio gyvenimo laiką ir turtą atidavė Lietuvos jaunimui ir darbininkijai.

Baigdami trečiuosius metus išpildykime savo pažadą. Siųskime, kiek kas išgali, aukas į Prof. Pr. Dovydaičio Fondą šiuo adresu:

Rev. K. Urbonavičius,
50 W. 6th Street,
So. Boston, Mass.

Zemiau talpiname prof. Pr. Dovydaičio laišką ir kan. P. Dogelio straipsnį.

Prof. Pr. Dovydaičio Laiškas Kun. K. Urbonavičiui

Kaunas, 1938, XII, 19.
Savanorių pr. 38b.

Mielas Bičiuli, Kun. Kazimierai!

Jau senai rengiusi Tamstai gromatėlę pasiųsti, bet vis neatspėjau. Tik besitartinančios šventės pagaliau mane prispyrė tai padaryti. Del to pirmiausia Tamstą sveikinu šv. Kalėdų ir Naujų metų proga! Tegul Dievulis mano prieteli dar ilgai laikys savo tarnyboje sveiką ir tvirtą, kad jis dar daug daug gero padarytų visiems, su kuriais tik jį gyvenimas suves... — Mano srity naujienų labai nedaug. Universiteto fronte tiek: iš 4. šių metų pavasarį man atimtų, paskaitų nuo IX 1. man yra grąžinta 1: vis dėlto geriau, kaip nieko. Užtat galėčiau kai kuo daugiau pasigirti mano "gaspadoriavimo" srity: ten jau pariglinta šokia tokia trobapalaikė, kurią matysi iš čia pridedamųjų atvaizdų. Aš šią vasarą tame padubysy visą laiką praleidau rankomis stropiai dirbdamas. Rezultatas buvo neblogas: atėjus rudeniiui, nesirgau, kaip kita syk būdavo. Katalikų Akcijos darbo šiek tiek taip pat dirbau, neįskendamas, senu papročiu, kaip vilkas nestaugęs. — a not lietuviško pasakymo. Bet vis dėl to nusprendžiau tą darbą susiaurinti, nes esamose sąlygose jis yra visiškai nedėkingas, o man net neracionalus. Suprasi kodėl! Stumiuosiu po truputį ir su savo leidiniais, kurių vieną (Kosmo 7—9 Nr.) siunčiu drauge.

Kun. Dogelis, mano "finansų ministeris amerikiečių reikalams" vieną kartą įsigeidė pamatyti mano darbo rezultatus padubysiuose ir aš jį nusivežiau. Savo gautus įspūdžius jis grįžęs tuoj surašė ir pasiuntė "XX Amžiui". Sužinojęs, aš suspėjau juos sulaikyti, nes Lietuvoj jų pasirodymas tik pikto pasityčiojimo galėjo sukelti. Užtat juos, neišspausdintus, siunčiu Tamstos nuožiūrai: jie papildo šį mano laišką: daryk su jais, ką tik nori. Finansinė padėtis mano tokia: turiu lygiai 15000 litų skolos; lygiai tiek pat skolinti ir man mano "prieteliai", bet jie iš manęs juokiasi ir negalio iš jų išgauti. Jei išgauciau, skolą panaikiničiau. Bet ateity teks lįsti į dar didesnes skolas, nes statybos dar tik pat pradžia. Pirmasis pastatas — tvirtas su daržine ir virtuvė bei kambariu — kainavo apie 12000 litų. Kitoms troboms reikės dar keletą kartų po tiek. Amerikiečiams esu labai dėkingas už materialinę ir moralinę paramą, paskatinusius mane šio darbo imtis. Jo vaisiai, jei Dievas padės įvykdinti, bus geresni, nei aš pradžioj buvau numatęs. Bet apie tai gal kuomet kitą kartą. Nuosirdžiai dėkingas

Pr. Dovydaičis.

Kaip Atostogavo Profesorius Pranas Dovydaičis

Nesu girdėjęs, kad Dovydaičis kada nors būtų vykęs į kokį nors Lietuvos kurortą, sakysiu, Birštoną, ar Palangą, ar pagaliau nors į tokį "europiejiško" garso žitėčių kurortelį Kretkampį. Apie užsienio kurortus ką ir bekalbėti. Dovydaičis užtat matydavome lig šiol įvairiuose suvažiavimuose, kongresuose ir kongresėliuose.

Visi pastebime, kad šiais metais profesorius Do-

IVAIRIOS ŽINIOS

Chicago Arkivyskupijoj Atidaryta Darbininkams Mokykla

Sausio 9 d. 8:00 vakare Chicago arkivyskupijoj atidaryta darbininkams mokykla. 6 mokyklos bus Chicago mieste, 1 Joliet ir 1 Waukegane.

Chicagoj mokyklos bus šių parapijų salėse:

Holy Name katedros parapijoje, 11 E. Chicago ave. St. Mary of Perpetual Help, 1939 W. 32 gat.

SS. Peter and Paul, 4747 So. Ashland ave.

St. Teresa, 1037 Center gt.

St. Anthony, Joliet.

Mother of God, Waukegane.

Be to dar viena Chicagoj — Chicago Catholic Worker, 868 Blue Island ave.

Visur mokyklos atdaros vyrams darbininkams, darbininkams ir bedarbiams.

Tik į katedros parapijos mokyklą priimamos ir moterys.

Nebus jokių mokesčių, arba rinkliavų. Nereikės nė kokių knygų, arba kvotimų. Susirinkusieji darbininkai tik klausys dėsny-

mų, kurie tėsia vieną valandą ir 15 minutų. Per pusvalandį bus dėstoma socialių enciklikų abelonoj doktrina, per kitą pusvalandį — apie darbo problemą ir per 15 minutų — parlamentinės teisės.

Kiekvienoj mokykloj vydaičio niekur jokiose iškilose nesimato. Kasgi su juo įvyko? Nagi jis virto ūkininku. Čekiškės valsčiuje Paprieniu kaime jis kuriasi — stato triobėsius ir mano ūkininkauti. Ūkis ir pakirpo Dovydaičiui sparnus, bent šiam kartui.

Gerai progai pasitaikius nuvykau į profesorius ūkį savo akimis pamatyti, kaip Dovydaičis atostogauja. Ir štai ką mano akys išvydo. Pastatytas pastatas iš molio ir akmenų — ilgas, erdvus ir jau stogas dengiamas. Tai tvirtas, daržinė, virtuvė ir kambarėlis po vienu stogu. Čia profesorius, kaip jis pats sakė, kol bus pastatytas gyvenamas namas, nakvosia, o artimiausiais jo kaimynais būsią plačiaveidės ir ilgaveidės...

Idomu, kur dabar profesorius gyvena savo ūkyje. Nagi nuosaliau nuo tvarto riogso pasiūrė, pastatyta iš lentų, skėdromis dengta. Tai profesorius vasarinis "palocius". Palocius "dviejų aukštų". Pirmas aukštas su dviem skyriais. Viena "valgomasis" ir ponios Dovydaičienės bei jos pagalbininkės Verutės "miegamasis". Antras skyrius, be sienų eina sandelio pareigas.

Antrasis aukštas — tai "viškos". Užlipti ant jų galima tik kopėčias pasistačius. Durų nėra. Taigi, vėjai švilpia visomis kryptimis. Čia, dviejų savo adjutantų — ūkio darbininkų draugystėje, profesorius, po sunkių dienos darbų kirtęs krūmus, atėjus naktiai, Morfejaus prieglobsty išsisi. O kad nenaudėlis gaidys savo vaidokliškų "kakariškų" nedrebintų viso to pastato ir per anksti (1 val. nakties) miego neuutrauktų, šeiminkė tą balsingąjį giedorių pavožia po statinę. Iš ten gaidžio tonacija eina su švelnesniais niuansais ir miegantiems nekluduoja.

Aš norėčiau šitą pasiūrę išlaikyti saugioje vietoje ir ant jos padėti tokį parašą: "Čia, ūkio kūrybos darbus dirbdamas nuvargęs išsėdavo Pranas Dovydaičis — Vytauto Didžiojo Universiteto profesorius, daktaras, mokslininkas, žurnalistas, visuomenės veikėjas, pasirašęs Lietuvos nepriklausomybės aktą, buvęs ministeris pirmininkas".

Tikrai įdomus tas Dovydaičis. Kokį darbą jis patsims, toksai iš jo tvirtos rankos ir gabaus proto eina gerai.

Profesorius turi savo lauke kiškį. Kaip laisvės mylėtojas ir gamtos draugas jis duoda jam laisvę savo šlaituose ramiai ganytis. Tik vargu, ar jį pakės, įveisęs vaisinį sodną.

Kaip su finansais — klausiu profesorius? Jau turiu 15000 litų skolos. Dar toli gražu, kol viską įrengsiu. Reiks į banką lysti!

"Ar Dovydaičio mes jau netekome?" — gali kilti toks klausimas, matant jį visa siela atsidavusį ūkiui. — "Ar jau jis nebešvies tako aukštą protu ir nebekaitins savo ugninga iškalba plačios mūsų visuomenės?" Taip nebus! Dabar Dovydaičis "aprimo", kad dar didesniu ugningumu visuomenei vadovautų. Profesoriumi jau senai reikalingas buvo poilsis. Jis pastaraisiais metais būdamas persidirbęs, buvo pradėjęs sirgti. Dabar prie fizinio darbo profesorius jaučiasi labai gerai, pūliai nusiteikęs, ir kur kas sveikesnis, negu pirmiau.

Kan. P. Dogelis.

dėstis du kunigai, lankiusieji socialės akcijos mokyklą. Mokyklos lankomos tik pirmadienį vakarais.

Karas Ir Mokyklos

Buvusioje Kinijos sostinėje Pekinge buvo 35 katalikų mokyklų, kurias lankė 6000 mokinių, apie 1700 katalikų. Katalikų universitete Pekinge buvo užsiėmusių studijuoti 1,000 studentų. Karas šį gražų kultūrinį užsimojimą sugriovė.

Thomas Mooney Paleistas Iš Kalėjimo

San Francisco, Cal., sausio 9 — Naujasis Kalifornijos valstybės gubernatorius C. L. Olson pereiną šeštadienį dovanojo bausmę Thomui Mooney, kuris buvo nuteistas visam gyvenimui kalėjimui ir kuris išbuvo 22 metus kalėjime. Thomas Mooney buvo ankaltintas ir nuteistas už metimą bombos į demonstruojančią minią žmonių 1916 m. Taipgi už tą patį nusikaltimą buvo nuteistas ir Billings, kuris tebe sėdi kalėjime. Nusikaltimas nebuvo aiškiai įrodytas. Per visą tą laiką teismuose buvo keliamos apeliacijos — apie darbo problemą ir per 15 minutų — liudininkai, kurie liūdijo prieš Mooney ir Billings, pakeitė savo liudymus. Vi-

suomenėje susidarė nuomonė, kad Mooney ir Billings esą darbininkų kankiniai, nes jie buvo darbininkų vadai.

Mooney ir Billings įkalinimas davė progą įvairiems komunistų plauko radikalams pasipinigauti. Jie rinko aukas neva Mooney ir Billings išlaisvinti, bet kai kas mano, kad komunistai dau pakenkė.

Gub. Olson padarė tikrai gerą darbą išlaisvindamas Mooney. Ją galima, tai turėtų išlaisvinti ir Billingsą, nes jie, jeigu ir būtų buvę kalti, tai savo bausmę atliko.

KAS YRA TUNISAS IR KAIP JIS ĮPRANCŪZŲ RANKAS PATEKO

Pastaromis dienomis Italijos keliamas reikalavimas, kad vienas Afrikos kraštas, Tunisas, būtų jai atiduotas.

Sis kraštas yra žinomas iš gilių senovės dėl plačiai išplėtos prekybos.

Prieš 56 metus tojo krašto valdytojas, bejus sudarę sutartį su Prancūzija, kad įeinąs į Prancūzijos globą.

Prancūzams kraštą savo globon paėmus, jo gerovė nepaprastai pakilo, žemės ūkis išstobulėjo, prekyba išaugo.

Gyventojai prancūzų globa yra patenkinti, nes jų gerovė per tuos 56 metus du kartus pakilo.

Sovietai Gražina Gyvenimą "Išvalytuosius"

Ježovas buvo persistengęs: dėl to ir jis pats "išlėkė", o dabar, kaip praneša "Temps", 150 komisijų tikrina Sovietų kalėjimus bei koncentracijos stovyklas ir vaduoja tuos, kurie dėl niekų į tas vietas pateko. Eina gandai, jog nemažai jau esą paleistų; jiems ir algos už kalėjime prasedtą laiką išmokamos, sveikatai pataisyti jie siunčiami į poilsio namus, o po to grąžinami į buvusiąsias tarnybas. Būdinga, kad gražinami į laisvę daugiausia darbininkai, mechanikai ir, apskritai, tokie žmonės, kurie su politika tikrai mažą ką bendra tegalėjo turėti.

Pats Ježovas dar tebeinaš vandens transporto komisaro pareigas, nors daugelis jo artimųjų bendradarbių jau esą nušluoti; tarp jų yra ir buvęs Leningrado GPU šefas Litvinas.

Krikščioniškoji Dorovė — Čekoslovakų Jaunimo Auklėjimo Pagrindas

Praha — Čekoslovakų laikraščiai paskelbė čekoslovakų tautos vienybės partijai priklausančių profesorų ir mokytojų pareikimą, kuriame sakoma, kad čekoslovakų jaunimas turi būti auklėjamas krikščioniškos dorovės dvasia, kuri yra tvirtiausia garantija, kad šeima ir rasė sveikai plėtosis.

Berlynas — Lapkričio mėnesį Vokietijoje, nepriklausančių Austrijos ir sudetų krašto, buvo 152,000 bedarbių. Austrijoje bedarbių priskaitoma 112,700, o sudetų krašte — 196,000.

Kaip Nubauti Sulaikytieji Studentai

Kaunas — Ryšium su gruodžio 10 d. Vytauto Didžiojo Universitete buvusiais įvykiais, Kauno apskrities viršininkas, pagal savo privalomąjį įsakymą Nr. 46, už sąmyšio kėlimą etc. šiomis dienomis administraciniu būdu nubaudė 12 studentų: Antaną Valinčių 250 litų arba 7 paromis arešto, Vincą Bazilevičių 750 lt. arba 21 para arešto, Joną Streckį 750 lt. arba 21 para arešto, Povilą Baltinį 750 litų arba 21 para arešto, Joną Dzirkalą 250 lt. arba 7 paromis arešto, Algirdą Perekšį 250 lt. arba 7 paromis arešto, Antaną Januškevičių 500 lt. arba 15 parų arešto, Vaclovą Mažeiką 500 lt. arba 15 parų arešto, Vilhelmą Stalio 500 lt. arba 15 parų arešto, Augustiną Laučį 500 lt. arba 15 parų arešto ir Bronislovą Stasiukaitį 250 lt. arba 7 paromis arešto ir Vytautą Paulionį — 1 mėn. arešto.

Be to, vidaus reikalų ministeris uždarė 2 mėn. laikui į priverčiamojo darbo stovyklą minėto sąmyšio dalyvi — studentą Petrą Kielą.

Lietuvoj 14,000 Reformatų

Apskaičiuota, kad evangelikų reformatų, Kalvino išpažinėjų Lietuvoje yra apie 14,000 žmonių. Tiesčiausios jų salos apie Biržus, Papilį ir Nemunėlio Radviliškį. Kauno reformatai, kurių čia yra beveik 600, Ožeskiene g-vėj baigia statyti mūrinę bažnyčią su 42 metrų bokštu.

Nubaudė Provokatorių

Klaipėda — Per suvalkiečių judėjimą J. Ratkevičius Prienų nuov. viršininkui įskundė K. Juodį, esą, šis buvęs Šaltupio slėny per suimtųjų atėmimą. Juodžiui buvo iškelta byla, bet Kariuomenės teismas jį išteisino. Tuomet Juodis už melagingą įskundimą patraukė tiesos J. Ratkevičių, kurį Kauno apygardos teismas nubaudė pusantrų metų s. d. kalėjimo. Juodis dabar tarnauja Jonavoje.

Lietuva Negali Leisti To, Ką Dabar Daro Neumanas

Tokią Nuomonę Reiškia Anglų "Times"

Londonas — Ilgam vedamajam antrašte "Klaipėda ir Europa" gruodžio 14 d. "Times" duoda Klaipėdos krašto istorijos ir dabartinės padėties apžvalgą. "Times" sako, kad kraštas yra beveik išimtinai lietuvių gyvenamas, o miestas beveik išimtinai vokiečių.

Šiuose rinkimuose yra ta naujenybė, kad vokiečių kandidatai į seimelį jau nėra tie, kurie pirmiau gyveno patenkinti Lietuvos suverenumu.

Neumanas visa kuo, tik ne vardu, yra nacionalist. Grįžimas prie reicho yra svarbiausia jo pasėkėjų politinė ambicija. Laikraštis toliau nurodo Neumanno ir Henleino taktikos panašumą ir sako, kad tokia padėtis gali būti tik pereinamoji, nes jokia suvereninė valstybė negali atvirai reikšti ištikimybės kitos valstybės valdytojui.

Vilniečiai Skundžiasi Lankytojais

Užmezgus diplomatinis santykius, nemažai kauniečių aplanke Vilnių. Nusiskundžiama, kad daug kas iš atvykstančių pasitenkina restoranų lankymu, nesusipažindami su vietos lietuviams. Vilniečiai ypač nepatenkinti kauniške ponija L-ne, žinoma moterų veikėja, kuri Kauno moterų viename žurnale aprašydama savo įspūdžius tik moka stebėtis, kad Vilnius labai sulenkin-tas. Visai kitokius įspūdžius ji turėtų, jei būtų arčiau susipažinus su lietuvių veikimu.

Atleistas Klaipėdos Šaulių Bataliono Vadas

XX šaulių rinktinės vado įsakymu, iš pareigų atleistas Klaipėdos miesto šaulių bataliono vadas ats. kpt. Kviecinskas, Martyno Jankaus šaulių kuopos vadovas ats. ltn. Klimavičius ir Martyno Jankaus kuopos vado padėjėjas ats. j. ltn. Šimkus.

Lietuvių Kalbos GRAMATIKA

SKIRIAMA AMERIKIEČIAMS Parašė

Kun. Dr. Jonas Starkus

Marianapolio Kolegijos Profesorius

Seniai lauktoji lietuvių kalbos gramatika jau atspausa. Ši gramatika skiriama ypatingai lietuviams amerikiečiams. Nauja gramatika pasižymi savo taisyklingumu, medžiagos pilnumu, aiškumu ir, kas svarbiausia, gražia tvarka. Viskas vadovėly taikinta mokslą einantiems padėti: vartota priegaidės ženklai, kad kirčiavimu ir balsių ilgumu būtų pažymėtas ištirimas. Žodžiu, tai tinkamiausias vadovėlis norintiems geriau pažinti lietuvių kalbą ypač tinkamas lietuvių parapijų mokykloms.

Knyga labai gražiai apdaryta. Kietais, patvariais viršeliais.

Kaina 1 doleris. (Siunčiant paštu \$1.15).

Užsakymus siųskite:

DARBININKAS

366 West Broadway

So. Boston, Mass.

DARBININKAS

(THE WORKER)

Published every Tuesday and Friday except Holidays such as New Year, Good Friday, Memorial Day, Independence Day, Labor Day, Thanksgiving and Christmas

by
SAINT JOSEPH'S LITHUANIAN R. C. ASSOCIATION OF LABOR

Entered as second-class matter Sept. 12, 1915 at the post office at Boston, Mass. under the Act of March 3, 1879

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 Act of October 3, 1917, authorized on July 12, 1918

SUBSCRIPTION RATES: DOMESTIC YEARLY \$4.00 DOMESTIC ONCE PER WEEK YEARLY \$2.00 FOREIGN YEARLY \$5.00 FOREIGN ONCE PER WEEK YEARLY \$2.50
PRENUMERATOS KAINA: Amerikoje metams \$4.00 Vieną kart savaitėje metams \$2.00 Užsienyje metams \$5.00 Užsienyje 1 kart savaitėje metams \$2.50

DARBININKAS

South Boston, Mass.

366 West Broadway,

Telephone SOUTH Boston 2680.

Iš Pacifizmo į Militarizmą

Senovės romėnai sakydavo: jei nori taikos, ruoškis prie karo. Tuomi jie norėjo išreikšti mintį, kad stipri ir gerai pasiruošusi valstybė nieks neišdrįs pulti. Jei valstybės ruošiasi prie karo vien apsigynimo tikslu, tai toks principas būtų labai geras. Kas gi tikslas, kaip būti visados pasiruošusiam atremti priešų puolimą? Tačiau čia yra ir nemaža pavojaus. Kai vienas ginkluojasi, tai ir kiti nenori nuo jo atsilikti, ir susidaro lenktyniavimas, o kur yra lenktyniavimas, ten nėra ribų, ties kuriomis visi turėtų sustoti. Palaipsniui susidaro nepakeliamas valstybei našta, nes nuolatinio ginklavimosi lėšos suėda kokį trečdį budžeto. Paskui išsivysto kiti kito įtarinėjimas, kito kitam pavydas, slaptos sutartys, intrigos. Mažesniosios valstybės neįgali didžiųjų pasivyti ir tuoj pasuoja, bet tarp didžiųjų įvyksta nerovingos varžytinės. Galop iškyla dar vienas pavojus. Išaugusios ir milžinus militarinius mašinos prašosi veikti, o kadangi taip vadinama ginkluotoji taika veda valstybę prie ekonominio bankroto, tai bet kuris tautos vadas ar diktatorius, pasijutęs už kitus galingesniu, ieško priekabės karui pradėti. Tuo būdu, šūkis: jei nori taikos, ruoškis prie karo, — ne prie taikos, o kaip tik prie karo priveda. Bet gi visai nesiruošti dar pavojingiau: tuomet bet kas ir bet kada gali užpulti. Tad geriausia ruoštis tik tiek, kiek reikia, nesiekiant milijoninių armijų.

Demokratinės valstybės taip ir daro. Jos turi mažiausias armijas, ir jei pastaruoju metu jas kiek padidino, tai buvo priverstos: kad nepalikėtų visiškai bejėgės ir nepakliūtų į plėšriųjų kaimynų nagus. Tačiau, kad ir mažiausias armijas jos turi, bet jų piliečiai, reikalui iškilus, laisvu noru yra pasiryžę savo kraštą ginti.

Komunistai iš esmės yra grynai militaristai, nes jie ruošiasi prie nuolatinės kruvinos pasaulio revoliucijos. Tos permanentinės bei nuolatinės revoliucijos teoriją Trockis labai nuodugniai išdėsto. Stalinas neva ją paneigia (vien dėlto, kad Trockis taip teigia), bet praktikoje pats Stalinas ta nuolatinę revoliuciją vykdo: Meksikoje, Ispanijoje, Prancūzijoje, Kinijoje ir visose kitose šalyse, kur tik jo propaganda gali užsikibti. Charakteringa, kad bolševikai, būdami pirmos rūšies militaristais, visur už Rusijos sienų skelbia pacifizmą bei taikos politiką. Suprantama dėlko. Jie nori, kad visos valstybės nusiginkluotų, o sovietai būtų apsiginklavę. Kai kas prisipyręs jų klausia, kodėl taip elgiasi, tai gudresnieji komunistai nutyli ar mėgina kaip nors nuo atsakymo išsisukti, bet kvailesnieji tai tiesiog atrėžia: "ar mes kvaili, kad revoliucijos laimėjimus palikume be apgynimo?"

Ot, čia tai bent atvirai. Tik tas atvirumas taip apnuogina jų nelogišką protavimą, kad gudresniesiems tenka sarmatyti. Reiškia, komunistams tai valia ir laimėjimus turėti, ir stiprią armiją laikyti, kad tuos laimėjimus apgintų ir dar daugiau jų įsigytų, o ne komunistai privalo nusiginkluoti, kad savo kultūros laimėjimus bolševikams uždyk atiduotų. Tokia egoistinė, bet naiviai vaikiška politika tiek visiems yra permatoma, kad bolševikai pradėjo jos sarmatyti ir pastaraisiais laikais pasuko savo propagandą į visai priešingą pusę — į militarizmą. Tas tai jau bent neveidmaininga. Militaristai varo militaristinę politiką.

Tačiau ta priverstina neveidmainybė turi savo priežastį. Bolševizmas gresia rimtas pavojus ne tik Azijoje nuo japonų, bet ir pačioje "matuškoj" sovietijoje nuo Hitlerio, kurs išsižiojo praryti derliausią sovietijos dalį — Ukrainą. Dabar bolševikai jau nebepaiso, kurio plauko talkininkus pasirinkti: geri jiems ir lenkai imperialistai, kaip sėbrai nelaimėje. Jie puldinėja visur: ir mūsų komunistėliai išsijuosę giria Lenkiją ir vos-vos neperša lietuviams atnaujinti Liublino uniiją. Tik įsivaizduokite: komunistai norėtų sudaryti naują sudėtinį žalgirį, vadinasi, su lenkų ir lietuvių pagalba sutriuškinti Hitlerį. O normaliai imant, kad ir prie caro, vokiečiai niekad nebūtų išdrįsę kesintis Rusiją užkariauti. Jau tai tokia istorinė aksioma, kad kas į Rusiją su kariuomene įsibriauna, tas gryžta be kariuomenės, jei dar, iš viso pasiseka jam sugryžti, kaip atsitiko su Karlu XII ir Napoleonu I. Dabar laikai tiek pakitę, kad sovietai, ar geriau sakant, sovietų vyriausybė savo šešėlio bijosi. Smaugia jau nebe buržujus — patys komisarai tapo buržujaus — bet savo vadus, generolus, "specus" (mokslo specialistus) ir pagaliau savo policiją. Prie tokio žmonių nepasitikėjimo, sovietų vyriausybei tenka tik šnairuoti, įtardinėti ir — drebėti. Visam pasauliui kelia revoliucijas, o pas juos pa-

Hollywoode, Kalifornijoje susidarė artistų komitetas iš 56, kurie pasirašė savo nepriklausomybės deklaraciją, kurią jie taip pat pasiūlys pasirašyti piliečiams. Jie tikisi surinkti 20,000,000 parašų. Tą deklaraciją su parašais įteiks prez. Rooseveltui ir kongresui, prašydami, kad Jung. Valstybės nutrauktų ekonominius santykius su nacių Vokietija. Hollywoodo komitetą sudaro daugumoje žydėliai.

Žygis į Rytus

Rašo L. Romier

Šitokiu vardu prancūzų "Le Figaro" deda savo redaktoriaus Lucian Romier įdomų straipsnį, kurį beveik ištiesai išverčiame.

"XX Amž."

Ukrainiečių klausimas, sako L. Romier, Lenkijos seime iškilo beveik oficialiai, kai, iš kitos pusės, tuo pačiu laiku vokiečiai stenėjosi atstatyti savo kontrolę Klaipėdos krašte ir uoste, kur Nemunas įteka į Baltiją.

Ukrainiečių atstovai Lenkų seime reikalauja autonomijos teritorijai, kurios ovena apie devynius milijonus Lenkijos piliečių. Šita autonomija suteiktų beveik administracinę nepriklausomybę, vietinė milicija ir policija, lygias teises ukrainiečių kalbai ir kultūrai, didžiųjų dvarų išparceliavimą ukrainiečių ūkininkams rytinėje — pietinėje Lenkijos srityje ir juridinę reformą, kuri liečia žydus. O Lenkų Ukrainoj žydai yra labai gausūs, kaip rusišką Ukrainą, kaip Rumunijos šiaurę ir Besarabijos miestuose.

Varšuva neabejoja, kad reicho propaganda ir vokiečių pažadai sukelia tą sąjūdį. Net patys Lenkijos ukrainiečiai to labai neslepia. Kaikas net skelbia, kad dėkingumo ženklui Ukraina sutiktų būti "puoselimo metų Didžiojo Reicho vasalų", jei ji su Adolfo Hitlerio pagalba kaip nors gautų nepriklausomybę.

Dabar jau Lenkija jaučia vokiečių veiklą beveik trimis ketvirtadaliais savo sienų: nuo Klaipėdos iki Danco, nuo Pomeranijos iki Silezijos, Bohemijos, Slovakijos, Rutenijos, o be to, dar vidurių Lenkijos, būtent, Galicijos ir Volynijos provincijose, kurių sienos prieina prie SSSR. Net Lietuvos valstybė, į kurią lenkai reiškia giminystės pretenzijų, pradeda "atoslūgio" politiką reicho atžvilgiu.

Anglų laikraščių korespondentų žiniomis iš Varšuvos, reichas didina savo įtaką Rytuose, o Lenkija telkianti kariuomenę Tesene, Slovakijos šiaurėje. Pakeris, derybos su užsipašymu ar galutinis konfliktas.

Pasiekus Ukrainą, Vokietija pasijunta pažįstamame krašte. Ji ji buvo okupuoti, administravusi ir metus

Pagal vokiečių nacizmo ekspansijos teoretiką Rosenbergą, įvykdžius Didžiojo Reicho vienybę, vokiečių žygis į Rytus toliau turi vykti ne aneksijų, bet ekonominių protektoratų būdu su politinėmis ir kultūrinėmis garantijomis.

Bet kokiomis kryptimis? Trys kryptys yra galimos: pirmą — Rytų — niety, Balkanų valstybės su Viduržemio jūros rytine dalimi; antra — Dunojaus lyguma, Karpatų Ukraina, Rumunija, Ukraina ir Juodoji Jūra; trečia — Baltija, Pabaltijos valstybės ir Rusija.

Pirmoji — Rytų-pietų kryptis yra nepatogi, nes Vokietija sueina į konfliktą su Italijos interesais ir Britų jautrumu. Trečioji kryptis — Pabaltijos valstybės — nenuveda į turtingas žemes. Taigi lieka antroji kryptis — Dunojus, Karpatai, Ukraina ir Juodoji jūra. Be to, dar reikia galvoti ir išlaikyti praėjimą atvirą be didelės rizikos.

Artimiausioji kliūtis yra Vengrija, kurią proteguoja Italija ir su kuria sutaria Lenkija. Bet sukanojus Čekoslovakiją reicho ekspansija gali eiti per Slovakiją ir Karpatų Rusiją, kuriose nasireiškia "rovokiški" režimai. Tokiu būdu Vengrija neliečiama, ir ji nepajudės. Taip pat ir Italijos interesus bus atsižvelgta.

Kartą gavus praėjimą per Slovakiją ir Karpatų Ukrainą, vokiečiai Ukrainai pasiūlyti turi pereiti Lenkų arba Rumunų teritorijas. Tokiu būdu praėjimas negali pasidaryti užtikrintas kitaip, kaip tik Lenkijai ir Rumunijai bendrininkaujant. Taigi, reikiama, kad nusileistų Lenkija ir Rumunija ir kad abi duotų garantijas.

Lenkijos silpnosios sužeidžiamos vietos — septyni milijonai ukrainiečių, bloga strateginė pozicija ir menkas išėjimas į Baltiją. Taigi, Lenkijai paspausti priemonių nestinga. O Rumunija kenčia dėl vidaus kivirčių: tai taip pat priemonė paspausti.

Pasiekus Ukrainą, Vokietija pasijunta pažįstamame krašte. Ji ji buvo okupuoti, administravusi ir metus

eksploatavusi Didžiojo karo pabaigoje. Ji gali remtis įvykiais nepasitenkinimu, kuriuos Maskva įtaria ir nuolat persekioja: tokiu ramsčiu gali būti ten seniai esąs antisemitizmas, kuris sujudina kalnus: t. y. tvirtas sielas; kuris puošia užuokales: t. y. nusižeminusias sielas. Istikrujų, tai yra labai skaudus vaizdas, bet kaip tik tada įvyksta už vis didžiausias aktas. Toks yra begalo didelis Sv. Mišių aktas, kad kaip tik dėl to Dievas leidžia, kad ir nevertas kunigas kartais Jas laikydams, nepakeičia jų vertės. Čia tas pats atsitinka kaip su briliantu: ant kiek būtų nešvarios rankos, kurios jį liestų vistiek nepakenktų jo blizgėjimui.

Mat, seniau daugiau kaip milijonas vokiečių gyveno pietinėje Rusijos dalyje — nusė milijono Ukrainoj ir kita pusė milijono prie Volgos. Ukrainos vokiečiai, kadaise atkviesti Aleksandro I-o kolonizuoti paliktas sritis, sudarė daugiau tūkstančių bendruomenių, išblaškytu nuo Dniestro iki Dono. Jie buvo gana turtingi. Prieš karą jie turėjo savotišką autonomiją savo tradicijoms, kalbai, mokykloms ir vietinei administracijai. Persekiojami per karą, išskentę sunkiausius revoliucijos ir Sovietų režimo bandymus, jie dar yra gausūs. Ankščiau ar vėliau Adolfas Hitleris prabilis apie jų "išlaisvinimą".

Susidaro įspūdis, kad dabar vyksta manevrų ar veiksmo elementų rikiavimas, bet kad dar apskaičiavimai ir sprendimai galutinai nusistovėtų, reikia laukti naujų aplinkybių. Tai gali būti paskubinta arba, priešingai, atidėta.

Ką darys Kremlius? — Joks eventualumas nėra negalimas, net susitarimas, jeigu iš tikro išliks vonas ar neolonas siūlas tarp Berlyno ir Maskvos. Iš kitos pusės, Lenkijai ir Rumunijai tarp Vokietijos ir Sovietų nelengva pasirinkti.

Savaime aišku, kad ginčai dėl Viduržemio (Korsikos ir Tuniso) duoda visišką laisvę rūpintis Rytais. Sunku tikėti, kad Wilhelmstrasse turėtų tiek gudrumo; būtų per daug gražu, jei manytume, kad tai būtų iš anksto paruošta.

Šiam laikraščio pardavėjui staiga kilė dideli šalčiai vidurvakarinės valstybės nieko nereikš. Jis buvo pasiruošęs juos sutikti. Čia parodo pardavėją, jo kilnojamą pečių.

Šventos Mišios

Sv. Mišių vertė yra begalinė; visi tai žino, bet mažai kas apie tai supranta. Sv. Mišios yra lyg koki nepaprasta šviesa, kuri čia ant žemės apsupta dūmais, o Kristų. Visi bažnytiniai drabu-danguje atsispindi, mūsų protui žiaiai yra sužymėti kryžiaus žen-nejmanomais, spinduliais. Kad kiekviena supratų Jų vertę reiktų matyti ant žemės mes nieką kitą nemanome apart Kalvarijos su visais Golgotos palydovais. Minia, kuri stebi be jokio supratimo kas vyksta ant altoriaus, kartais net pajaukia, niekina... Viena sopulinga motina, kuri maldauja Bažnyčią. Kelios Dievą mylinčios moterėlės, kurios nuošalyje meldžiasi. Vienintelis apaštalas, kuris Jį neapleidžia... O toliau?... Tamsybių paslaptis, atšalimas, jausmų blaškymasis, kuris sujudina kalnus: t. y. tvirtas sielas; kuris puošia užuokales: t. y. nusižeminusias sielas. Istikrujų, tai yra labai skaudus vaizdas, bet kaip tik tada įvyksta už vis didžiausias aktas. Toks yra begalo didelis Sv. Mišių aktas, kad kaip tik dėl to Dievas leidžia, kad ir nevertas kunigas kartais Jas laikydams, nepakeičia jų vertės. Čia tas pats atsitinka kaip su briliantu: ant kiek būtų nešvarios rankos, kurios jį liestų vistiek nepakenktų jo blizgėjimui.

Stai Sv. Mišios: Pradedamos prieš Altoriaus laiptus, su nusižeminimo ir gailėsio ženklais. Adomas, kada buvo Dievo užklaustas dėl persižengimo — teisinosi, kunigas viešai apsikaltina, o drauge su juo ir visi tikintieji. Kunigas žengia laiptais prie altoriaus ir jį pabučiuoja. Tas pabučiavimas yra teikiamas altoriuje paslėptomis šventųjų relikvijoms ir vaizduoja vienybę kovojančios ir triumfuojančios Bažnyčios. Pradedu su Senuoju Įstatymu, Šventų Patriarkų maldomis, atsidusėjimais ir pamokinimais. Paskui perkeliame mišiolas, kad pareiškus pasaulio perėjimą į naują gyvenimą į Evangelijos šviesą. Tada visi stojasi; kaip kad žmonija prisikėlusi iš karsto eina į naują gyvenimą, arba kaip žmogus naujai sutvertas, pilnas energijos ir pasitikėjimo, pradeda savo naują gyvenimą.

Sv. Evangelija nėra vien tik yra skaitoma; Ji, Sv. Mišiose yra gyva, Ji yra Jėzaus Kristaus balsas. Sv. Evangelija yra didžiausias ir už vis reikalingiausias Bažnyčios mokslas. Atnašavimas: Štai materija, kuri turi garbės būti ant altoriaus. Ji nėra bet koki materija, bet toji pati kuri palaiko mūsų jėgas, mūsų gyvastį: duona ir vynas. Dievas mums davė savo dangiškąjį Sūnų. Mes negalėdami duoti Jam patys save, duodame, kaip mūsų dalį, tai kas mus palaiko. Tame momente turime mes paaugoti mūsų širdį, mūsų protą, mūsų jausmus ir visą tai kas yra mumyse gero, kad ištikrųjį Dievą galėtumėm paimti po savo globa. O, koks būtų mūsų ramus gyvenimas jei mes kasdieną pasiaukotume, dieviškosios aukos metu, Aukščiausiam Valdytojui!

Po to, prisiartinia dieviškas ir iškilmingiausias momentas; apmąstykite apie jį drebėdami iš džiaugsmo ir meilės: altorius pavirsta Kalvarijos kalnu... Kunigas beveik išnyksta... Palieta vien tik Jėzus... Viskas nutilsta. Jis su neapsakoma meile ima duoną, ima vyną, ištaria dieviškuosius žodžius ir štai nesuprantamas mūsų protui stebuklas: toji duona, tas vynas, nepakeisdami savo išvaizdos, tampa tikru kūnu, tikru krauju, mūsų išganytojaus. Jis pakeliamas aukštyn: dangus nusilenkia prieš žemę, pasigailėjimas nužengia ant mūsų, teisingumas ir ramybė susijungia: t. y. Jėzus, kuris iš naujo aukojasi Dievui Tėvui ir atsiduoda mums. Ištroškusi ir apleista žemė, palieta Jo malonės, atgyja ir išduoda savo vaisių: visur pragysta: ramybė ir meilė. Mes susitaikę su Dievu per Išpažinties Sakramentą, einame prie to Gyvojo Šaltinio, kad rastume jame gyvenimą. Deja, gal mažai dabar apie tai suprantame, bet ateis diena, kada mes atsidūsime mūsų amžinojo tėvynės, vien tik tada gerai suprasime, kiek tas garbin-gasis kraujas yra žmonijai gerą padaręs ir su pasitikėjimu galėsime stoti prieš Dievo Sostą.

Trumpai, čia yra išdėstyta Sv. Mišių reikšmė. Kad pagydytus pasaulį užtektų, kad tikintieji suprastų ir įgyvendintų savyje Sv. Mišių liturgijos prasmę. Žmonija yra lyg tas atomas, kurį šventos Mišios, apšviesta, perkelia į dangų.

Kun. J. Stašaitis, S. C.

Siela — didžiųjų brangenybių kasykla; mokėk ją iškasti — suprasti sielos didenybę.

T. Aloyzas Janušaitis, Pranciškonas.

Darbininkų Reikalai

Gyvenimo santvarka reikalauja dviejų rūšių darbininkų: proto ir rankų. Kiekvienas darbas yra lygiai vertingas ir gerbtinas. Mūsų konstitucija sako: "Kiekvienas darbas yra visuotinės kūrybos dalis ir lygiai gerbtinas. Valstybę laiko nepalaujamais darbas. Piliečio darbo galia yra kartu ir Valstybės turtas" (Liet. Konst. § 44).

Darbininkų klausimas buvo, yra ir bus opiausias gyvenimo klausimas, nes darbininkų luomas sudaro didžiausią mūsų tautos žmonių dalį. Šį klausimą sprendžia rašytojai, kalbėtojai; daromos susivažiavimuose atitinkamos rezoliucijos ir paskirų darbininkų prašymai reikalauja jų gyvenimo palengvinimo ir savo teisių. Darbininkai turi reikalausti savo teisių. Jų menka lūšnelė, kiaura palėpė, drėgną požemį pripildo nemažas prieauklas. Skaitlingiausias šeimas sudaro darbininkai. Ar jie neina pilietines pareigas? Ar jie netar nauja kariuomenėje? Prastos palaidinės nešiotojas, sunkaus šautuvo laikytojas dažniausiai darbininko sūnus.

Darbininkai nereikalauja griežtos lygybės, nes jos nebuvo ir negali būti. Nevieni vienodai gabūs ir miksūs, nevieni vienodai darbštūs ir sveiki. Tai įgimta žmonių nelygybė. Patsai Marksas pripažįsta, kad nėra galima įvykdyti pilną lygybę. Darbininkai reikalauja jų įvertinimo kaip žmonių ir žmoniško pragyvenimo.

Religija moko, kad žmogus — kilniausias Dievo sutvėrimas žemėje. Jis turi ne tik kūną, bet ir sielą. Sveikame kūne glūdi sveika siela. Negalint tinkamai aprūpinti kūno, merdi ir siela. Didelis vargas, skurdas pastumia žmogų į nusikaltimus ir dorovinius iškrypimus. Nereikia žiūrėti į darbininką kaip į pasipelnimo įrankį, bet kaip į žmogų, Dievo kūrinį. Ir jam pinigai yra reikalingiausias pragyvenimo šaltinis. Darbininkai reikalauja:

1. Gauti žmonišką atlyginimą. Darbininkas, turėdamas šešerių ar daugiau narių šeimą, jokių būdu negali jos žmoniškai išlaikyti, uždirbdamas per dieną tris arba keturis litus. Darbo užmokesčio turi užtekti darbininkui drauge su šeimyna pragyventi, net padaryti šokioms tokioms sutaupoms. Popiežiaus Leono XIII Enciklika "Rerum Novarum" sako: Mokesčio didumas nutarimas abiejų pusių sutikimu. Darbininkui reikia tiek atlyginti, kad jis galėtų save ir savo šeimą išlaikyti. Žmogus dirba, kad galėtų pragyventi. Gyventi negali be valgio, drabužių, pastogės. Darbininkas, dirbdamas per dieną, suvartoja ne tik savo kūno jėgas, kurias turi tą pačią dieną vėl atgauti stipresniu valgiu, reikalingu poilsiui; bet pavartoja darbe dar savo dvasios jėgas: mokslą ir prityrimą. Todėl kvalifikuotas darbininkas turi teisę gauti daugiau už darbą.

Šių laikų gyvenimas pasikeitė, jog neužtenka seniau nustatytos minimalinės atlyginimo normos. Keliamos algos valstybinių įstaigų, protinio darbo darbininkams, turi būti keliamas atlyginimas ir rankų darbo darbininkams. Negalėdami gauti reikalingo atlyginimo, negalėdami gausingos šeimos išmaitinti, daro nesąžiningumus bei kitokias nedorybes.

2. Sumažinti darbo valandų skaičių visiems darbininkams. Ne tik fabriku ir įmonių darbininkai turi nustatyti darbo valandų laiką, bet ir tarnaitės, ir žemės darbų darbininkai. Žemės ir dvarų darbininkai neturi laiko ne tik tinkamai pailsėti, bet negali ir savo reikalingų šeimos darbų atlikti, būtent: bulvių nusikasti, apšiltinti ir apšiltinti. Jautresni katalikai darbininkai, nenorėdami šventos dienos išniekinti, savus darbus dirba naktimis. Jie palikti savo šeiminių išnaudojimui. Vieno dvaro šeimininkas pasakė: Darbininkas yra Dievo sutvertas darbu dirbti, o ne išsėsti, savo teisių reikalausti, burtis į organizacijas, eiti į bažnyčią, pramogas. Keno širdis nesuliepsnos keršto, neapykantos ugnimi?

3. Kiekvienos įmonės darbininkas turi gauti atostogas. Argi darbininko rankos nepavargsta, akys ne nublinksta diena iš dienos stovint prie darbo arba kokios nors mašinos? Tautos sveikatingumas bei gajumas reikalauja poilsio ir ilgesniame laikui.

4. Sutvarkyti darbo atlyginimą taip, kad nereikėtų šeimos motinai eiti uždarbiauti. Motina praleidžia didesnę dienos dalį prie darbo, o vaikai paliekami Dievo valiai. Ar gali užaugti gerai piliečiai? Kodėl nusikaltusiųjų skaičių sudaro darbininkų vaikai?

5. Turime visose įmonėse susikalbėti lietuviška kalba. Tas apsaugos lietuvių darbininko tautinį susipratimą ir garbę nuo nelietuvių darbdavių ir jų agentų nepakenčiamo pažeminimo. Darbininkas neišgali kelių kalbų išmokyti.

Išgykite

PILIETYBĖS KATEKIZMĄ

Pamokantis Apie Amerikos Piliečio Teises ir Priedermes

Jei ruošiesi gauti Pilietybės Popierius, tai ši knygelė daug jums padės, nes joje randasi daug klausimų ir atsakymų angli ir lietuvių kalboje.

Kaina Tik 25c.

Siųskite užsakymus:

"DARBININKAS"

366 W. Broadway,

So. Boston, Mass.

Laike Respublikos Prezidento Antano Smetonos iškilmingos priesaikos gruodžio 12 d. Seimo rūmuose, sėdi Seimo pirmininkas inž. K. Šakenis ir Ministrų Tarybos nariai.

Kaip Napoleonas Suėmė Popiežių Pijų VII

Kai šiandieną pasaulinės politikos reikalai suvėlti ir išmalti, kaip rudeniniai mūsų vieškeliai, pravartu truputį praeitin žvilgtelėti, kad nebūtų taip liūdna. Nereikia numoti ranka į visas pavelniavas, geriau mokėti jų išvengti, nes jų visuomet buvo ir bus.

Šie nenormalumai reikalingi net būtinai pašalinti. Čia turi susirūpinti Bažnyčia, Valstybė ir pati visuomenė. Bažnyčia tarė savo svarbų žodį popiežiaus Leono XIII ir popiežiaus Pijaus XI lūpomis. Jų Enciklika, "Rerum Novarum" ir "Quadragesimo Anno", dvelkia tyra tėviška meile darbininkams ir teisėtu reikalavimu darbdaviams. 1930 m. gruodžio mėn. 30 d. išleistoje popiežiaus Pijaus XI Enciklikoje "Casti connubii" skaitome: "Mes norime, kad kiekvienas darbininkas jaustųsi žmogus ir būtų žmoniškai, krikščioniškai visu gyvenimu aprūpintas. Darbininkui reikia tiek atlyginti, kad jis galėtų save ir savo šeimą išlaikyti" (Enc. 1930 m. gruodžio 30 d.). Bažnyčia, be Valstybės paramos, negali patenkinti darbininkų reikalavimų. Visų akys nukreiptos į Valstybės galingumą ir visuotinį rūpestį.

Darbininkai, lygūs Valstybės piliečiai, norėtų:

1. Kad juos darbdaviai, žemės ūkio ir dvarų šeimininkai laikytų ne mašina, ne pasipelnymo įrankiu arba žemesniu Dievo kūrinium, bet žmogum, kilniausiu Dievo kūrinium, turinčiu visus žmoniškus troškimus. Ir darbininko siela trokšta leistis džiaugsmo. Todėl drėgnas požemis, kiaura palėpė, be grindų, kiaurais langais lūšna; akmenėtos grindys, nebaiktintos kumetyno sienos nekelia sielos džiaugsmo, pasitenkinimo, prie jų prisirišimo, ir dėl to augančioj kartoje gimsta neapykanta ir žiaurumas. Argi negalima sutvarkyti jų lūšnų ir kumetynų? Tai beširdžių šeiminių apsielėdymas. Paėmė žmogų, o laiko kaip gyvulį... Kaikurie šūnes gauna geresnį užlaikymą, negu kiemsargis, tarnaitė ar kumetis...

2. Darbininkai norėtų gauti, kaip ir valstybinių įstaigų tarnautojai, savo vaikams išlaikyti tam tikrą atlyginimo priedą, kas ne tik paskatintų tautos prieauklį, bet ir apsaugotų darbininko šeimą nuo daugelio pavojų, kurie atsiranda dirbant vyrai ir žmonai. Didžiausias prieauklas yra iš darbininkų šeimų.

Prisiminkime Romos valdovų išleistus įsakymus, kada šeimos, turinčios daugiau vaikų, buvo visur aiškiai proteguojamos. Kas turėdavo penkis vaikus, atleisdavo tą nuo mokesčio; vergas, susilaukęs penkių vaikų, gaudavo laisvę.

Ir Hitleris susirūpino pakelti tautos prieauklį. Naujavedžiai gauna 1000 markių paskolą, bet gimus kiekvienam vaikui dovanojama po 250 markių skolos. Gausingųjų šeimų tėvai gauna pirmenybę tarnybas gaudami, skiriamos vaikų moksliui stipendijos, duodami nemokamai tam tikri bilietai.

Žinau darbininkų šeimų, kurios augina po septynis arba tštuonis vaikučius. Penki vaikučiai eina į mokyklą. Reikalingas geresnis, tvirtesnis maistas, rūbas. Ar gali tėvas, uždirbdamas per dieną tris litus, žmoniškai patenkinti vaikučių reikalavimus? Ne. Jokių būdu negali. Reikėtų įsteigti darbininkų vaikų mokyklų premijoms fondą, kuris galėtų būti prijungtas prie bet kurios draudimo kasos.

3. Būtinai steigti darbininkų kolonijas. Labai skaudūs girdėti pasakymai: su vaikais nėra buto. Nėra buto... Neturėk vaikų, gausi butą. Keno širdis gali tai pernešti? Kokiomis akimis tėvai žiūri į vaikučius? Vienas valdininkas, susitikęs neščią darbininko moterį, barė: "Kada paliausi gimdžiusi vaikus"? Dėl to darbininko šeima lindi užmiesčiuose, apgriuvusiuose kumetynuose.

4. Šeimos, turinčios šešis ar septynis vaikus, turėtų gauti maistą, drabužius, knygas, nes ir ten yra gabii, norinčių mokytis jaunuolių.

Eikime per pasaulį atmerkтомis akimis, ir pamatysime mus reikalaujančius pagalbos ir globos. Mylėk Dievą kaip savo Tėvą, o savo artimui būk geras kaip broliui.

augo tylus ir užsidaręs sūnus, kuris vėliau jaudino ir vargino visą Europą.

Juk jis išaugo beveik nemirštamą pasaulinį genijų, o savo žygiams prie Austerlico, Marengo, Ulmo ir kitur išgarsino prancūzų vardą lig tol negirdėtu pasisekimu.

Tas žmogus buvo Napoleonas Bonapartas. Tai jo žirgai mynė Lietuvos žemę prieš šimtą metų, tai jie graužė Dievo Stalą Zapyškio bažnyčioje, kuri pilna kavalierių arklių buvo pristatyta. Tėbėra toje bažnyčioje žymės Napoleono žygdarbių net iki mūsų dienų.

Vieni su pagarba, kiti su neapykanta mini jo žygius. Mes čia jo nevertinsime, tik norime papasakoti vieną istorinį įvykį, kaip Napoleonas elgėsi su tuometiniu Rymos popiežiumi.

ISAKYMAS SUIMTI POPIEŽIŲ

1809 metais, gegužės 17 d., karo stovykloje ties Austrijos sostine Viena, Napoleonas pasirašė dekretą, kuriuo Popiežiaus valstybės žemės prijungiamos prie Prancūzijos. Mėnesiui praėjus tą žinią buvo pargarsinta Ryme visose miesto aikštėse ir gatvėse. Popiežius Pijus VII išleido bulę, kuria atskiriami nuo bažnyčios šio darbo įkvėpėjai ir vykdytojai, o taip pat paskelbė protestą prieš Napoleono sauvėlę. Naktį popiežiaus raštai taip pat buvo iškabinti miesto gatvėse, kad piliečiai juos paskaitytų. Pasidarė suirutė, nes ir Napoleono priešų mieste daug buvo, o Anglijos laivynas užėmė kai kurias salas prie Italijos.

Tada Napoleonas įsakė žandarmerijos generolui Rade su stipriju savo būriu vykti į Rymą.

Kai generolas Rade atvyko į Rymą, jam vietos gubernatorių Molis perskaitė tokį gautą iš Napoleono laišką:

— Jeigu popiežius prieštarauja jo nusprendimui, tai reikia jį areštuoti. Juk ir popiežiai Karolius V ir Klemensas VII ankščiau kitų karalių buvo areštuoti, tad čia nebus nieko nepaprasto.

Perskaitęs raštą, gubernatorių pridūrė, kad geru jū nieko nebus galima padaryti, nes jis jau yra visas priemonės išmėginęs. Generolas nenorėjo sutikti tokį darbą daryti, bet jį gubernatorių perkalbėjo.

Generolas paruošė savo būrį vykdyti popiežiaus areštą liepos 5 d. 2 val. nakties. Popiežiaus rūmai buvo kareivių apsupti, o išstatytoji sargyba suimta.

Pijus VII, nors jau turėjo 70 metų, bet dar buvo žvalus žmogus. Pamatęs kas,

darosi, jis paprašė, kad kartu su juo leistų vykti į nelaisvę ir jo artimiesiems bendradarbiams. Tačiau buvo paimti tik popiežius ir jo sekretorius kardinolas Pakas.

Tuo metu popiežius sirguliavo, bet jį tai niekas nekreipė dėmesio. Abudu pasodino į 6 arklius pakinkytą vežimą ir išgabeno. Išėdamas pro vartus popiežius palaimino susirinkusius karius, paskui visą miestą, į kurį kažin ar kada begryšias ir atsisėdė į paruoštą vežimą.

Kai popiežių išvežė buvo 4 val. ryto, bet už miesto kiek pavaziavus jie sutiko jau daug moterų, kurios pažino išvežamą popiežių, nes jis vilkėjo popiežiškais rūbais. Jos verkė ir šaukė:

— Jie veža Šventąjį Tėvą. Gen. Radė liepė popiežiumi užtraukti karietos langų užuolaidas, kad nesimatytų kas važiuoja.

Tą vasarą liepos mėn. buvo labai karštas, tai uždaritoje karietoje buvo tvanku, kai gerokai ant krosnies užpiloje pirtyje. Popiežius su kardinolu dūstė duso, bet praverti langų neleido.

Kai pirmoje pašto stotyje sustojo arklius pakeisti, popiežius apsižiūrėjo, kad jiedu abudu pinigų teturi tik vieną franką su keliais santimais.

Pusiaudienyje užkasti sustojo viename kalnų kaimelyje.

Jiems davė valgyti popiežiaus rūkytos mėsos gabalėlį. Kalnų gyventojai, pastebėję ką veža, gausiai susirinko sveikindami: — šventasis tėve, šv. tėve, o Napoleono žandarus šuniomis išvadino.

Kitą dieną jie pasiekė Florenciją. Popiežius buvo uždarytas į vienuolyną. Popiežių dienų jį išvežė į Prancūziją. Kad šitas keistas belaisvis nekreiptų į save

žmonių dėmesio, buvo liepta popiežiumi nusivilkiti savo rūbus, bet jis griežtai pasipriešino:

— Galite mane sušaudyti, bet aš iš savo rūbų neišvilkysiu. Kitą vertus, aš kitų rūbų neturiu, nes mane vidunaktyje iš namų išgabenoje nieko nedavė pasiimti. Palydovai nieko jam daugiau nebeprikaisiojo.

Popiežius Pijus VII išgyveno Napoleono nelaisvėje tol, kol Napoleonas buvo nuverstas nuo sosto ir išvežtas į tolimą Sv. Elenos salą, kurioje ir mirties sulaukė. Ū.V.Z.

Didelio Mokslininko Sukaktuvės

Pereitais metais dideliu mokslininku, žymiam fizikui Maksui Planckui sukako 80 metų amžiaus. M. Planckas gimė 1858 m. balandžio 23 d. Kiolo mieste, Vokietijoje. Jo tėvas buvo teisės profesorius. Sūnus pasirinko gamtos mokslus. M. Planckas profesoriavo įvairiose universitetuose. 1889 m. buvo pakviestas į Berlyno universitetą užimti žymaus fiziko Kirchhoffo vietą. Ir čia dirbo iki senatvės. M. Planckas už didelių mokslinių darbų yra gavęs Nobelio premiją.

Sis žymus mokslininkas yra giliai tikintis į Dievą ir jis aiškiai yra pabrėžęs, kad tarp mokslo ir religijos nėra jokio prieštaravimo. Bedievybę M. Planckas laiko ardančia jėga ir ragina su ja kovoti visomis priemonėmis, nes su jos "pergalė žūtų ne vien vertingiausi mūsų kultūros turtai, bet kas dar yra blogiau, pranyktų ir mūsų perspektyvos (numatymai) į geresnę ateitį". (Religija ir Gamtamokslis, 1938 m. 7 p.).

Amžinos plunksnos Pelikan 25%

Literatūros, mokslo, meno ir akademinio gyvenimo iliustruotas žurnalas

"ŽIDINYS"

eina nuo 1924 m. pabaigos kas mėnuo sąsiuviniais po 128—176 pusl.

"ŽIDINYS" bendradarbiauja įžymiausi Lietuvos žmonės, įvairių sričių specialistai.

"ŽIDINYS" spausdinamos spaivotos meno reprodukcijos Lietuvos ir užsienio dailininkų.

"ŽIDINIO" pri-riai — kurie apsimokės prenumeratą už visus 1939 metus neviliau 1939 m. vasario mėn. 15 d. — gauna 15—50% nuolaidos nuo čia pažymėtų prekių.

"ŽIDINIO" prenos kaina: metams 30 lt., pusm. 15 lt. Pradž. mokyklų mokytojams: met. 25 lt. Studentams ir moksleiviams: met. 20 lt. Užsienyje: met. 40 lt., o Amerikoje \$ 7.00.

Prospektai siunčiami nemokamai.

Adr.: ŽIDINYS, KAUNAS, LAISVĖS AL. 3

Rašomasis mašinėlis 15%

Sv. Kazimiero draugijos leidinys 50%

Radio aparatų MENDE ir foto aparatų ZEISS-IKON 20%

MONTREALO BANGOS

ŠI SKYRIŲ VEDA

Marija Aukštaitė

Ir vėl Naujas Metas lūpas pabučiavo...
Juokiasi stygose, beldžia nauja lyra.
Tik vieškeliais amžiu — Jis neatvažiuo...
Užtad krizantemos mano širdies byra.

Aš laukiau prie jūros, rankas surakinu...
Šokančiais verpetais bėgo mano godos!
Bet grįžtu... vien skausmą širdžia apkabinu,
Ir džiūsta alyvos mano dvasios soduos.

Taip. Jis neatvažiuo Mielasis... Aš laukiau Jo su aus-
rėtekiu, aš laukiau Jo su rytų vėju, su etero bangomis
laukiau... Vėjų dūzgimas man kalbėjo apie Jo meilę,
rūpestį, ir džiaugsmą. Audė mano nusivylus svajonę
mažutį lopšėlį, kur Jį mačiau... Linkau skausmu ir bu-
čiavau... Mačiau taką nuo kalnų laukų gelėmis išpintą,
lingavo smilgos plotais, o Jis... Mielasis skurdas stu-
dento švarkely, bėgo su knygų glėbiu pas mane... Ach,
Dieve... nei saulė tiek šypsnį neturi — kiek Jis... Bran-
gusis...

Jis didingai prie šilų angos rinkdamas žibuokles
kalbėjo: "Ašarų aš nežinau... Nuneš tave okeanai toli...
Liksiu vienas atstūmtas ir užmirštas. Bet man neš vė-
jai tą patį kilnų garsą tavo lūpų ir saugios takus mo-
tinos meilei tik dėl jos audžiamų maldų..."

Jis neš žibuokles į mano nutirpusias rankas — aš
jų nemačiau... Tik melynų ašaros puokštė sustiro po
Marijos pėdų, tik nulinko galva naujų takų palaimai.

Aš ėjau į lelijų daržą... Čia lingavo silpnutis berže-
lis, Jo pasodintas. "Eikš, kiinioji!" prakosė varpų gau-
dėsiu Jo balsas — Jis glostė žalią berželio šaką ir vėl
mane guodė: "Aš liksiu nevenias. Liks mano bičiuliui —
šis berželis tėviškės kalne. Jį šukuos audros — mane
blaškys gyvenimas. Ar ne tas pats? Man vistiek pat...
Viskas — vistiek pat... Kūrėjo valia... Ir mes beteisiai
ją keisti..."

Ir vėl bėgau užkimus skausmu, kur kalne riogso-
jo suskurus kadugys — užstojo man taką kūdikiškas
šypsnelis ir vėl prabilo: "Mieloji, tavo dvasios kodylai
per jūrų kalnus atlinguos... nebėk... Aš tau nuskinsiu
kadugio šakelę — nuplak, mane kaip Verbų sekmadien-
nio rytą... Aš negeras ir išdykęs."

Grįžau parimus ant Jo peties, pro mus praskrydo
klykaujančių gerybių būrys. Jis nusišypsojo. Prie lū-
pų prispaudė mano pirštus ir su viitimi tęsė: "Juk, tu
sugrįši?... Sugrįši prie tavęs laukiančios sielos... Juk
aš tavo mieloji, amžiais tavo... Su metais — pasek pa-
dangės gervių takus... Aš lauksiu parimęs ant knygos...
Ar taip?..."

Mano galva palingavo. Akys nubėgo už plačių ho-
rizontų ir sustojo plačių vandenynų kalnuose... "Kągi
maštai?" — Jis paklausė. Gelsvų šv. Petro raktelių
priskynęs, ištisė ranką kur Nemunas mėlina juosta
žaliam kolynei akvraty judėjo. "Užmiršk, užmiršk savo
Joną!... Aš būsiu sargas kiekvienos laisvos savo žemės
pėdos!" Sužėjęs vėjas nuo Vilniaus kalnuotų debesų, ir
mudu pažvelgė į viens kitą — neradome žodžių.

Arba vėl, kai Kalėdų varpeliai tileno keliu per šilą.
Dūsavo pušys miglotam rūkes — Jis sugavo ore snai-
guolę, pilipdė prie mano kasų ir liūdėjo: "Mažute, tu
išnyksi kai mano nieku neįkainuojamai brangi moti-
na!" Eglių plotai šakomis mosavo, smūtkelis praslinko
pakelėj, o Jo veidas paširpo, marmuras pasivaideno.

Ir kai Nauji, Vytauto Didžiojo Metai pasibeldė į
mažą kambarėlio duris — Jis man parnešė krizantemų
šaką. Nuo sienos Kristus žiūrėjo į baltus žiedus, ir aš
juos nubučiuoju — atidaviau Rankai prie vinies pri-
gludusiai. Mano mintys audė:

"Jėzau... ne krizantemas, bet mano širdies šaką
priimk... saugok ir vesk..." Už lango atsiduso klevas,
subeldė į stogą vėjas, o Jis rymojo ant knygos.

Šiandien Jis man vėl su Naujais Metais atsiuntė
krizantemų — tik braškancios, šaltos popieros lakštą.
Ir rymu prie jo... Juodos raidės klumpa krūtinėj — tai
ne buvusios žibuoklės. Tyso linguojantis kariūno eilė-
raštis — bet ne lelijų daržo berželis... Aplinkui apva-
džiota vainiku patvarių ažuolų lapų — bet ne gyva Jo
nuskinta kadugio šakelė. Nutysę mintys kai gervių
pulkai... ir vėl Jis klabena: "Sugrįšk..." — tik kodėl
man nēr gūlbis sparnų?... Seniai sutirpo snaiguolė ant
mano kasų — tik nesutirpo sopulys širdies taurėj!...

Montrealo bangos, gula į mano krūtinę ilgėsiams...
Bet, naujos tėvynės akmenuoti kalnai — siūlo mano
valiai akmens kiētumą.

Šeimininkų Dėmesiui

Jeį nori būti gera šeimininkė-virėja, tai tuojau
įsigyk labai naudingą knygą — "VALGIŲ GAMINI-
MAS ir NAMŲ PRIŽIŪRĖJIMAS". Be to, šioje kny-
goje dar yra pridėklas kaip pasigaminti iš visokių
vaisių vyną. Knyga turi 223 puslapius. Jos kaina tik
\$1.00. Užsakymus su money orderiu siūskite:
"DARBININKAS"

366 West Broadway, South Boston, Mass.

ANGOJE NAUJŲ METŲ

Niekaip negaliu pamiršti dienos:
Kai žemė šaukė: "Su Naujais Metais!"
Klūpojo širdis prie knygos senos...
O bokšte staugė vėjo verpetai.

Slankiojo skurdas šešėliu niūriu,
Lušnos pasienius bučiavo naktis.
O du siluetai sukniubę žiūriu...
Čia miegas nulinkęs į ramias akis.

Kaip angelas budrios sirenos pravyrko...
Bokštuos sulingavo variniai varpai...
O keliai sulinkę prieš kryžių nutirpo...
Ir kam tu, dejone, krūtinėj sirpai?...

Dzingu, dalingu... pritarė varpai,
Byrančiai rasai po Kristaus pėdų...
O žeme, sustok! kam širdį karpai?!

Ir tau aš nešu krūtinės žiedų...
O ji nukvatojo, nušvilpė audra...
Senų Metų lūpos prilipo naktį...
O Naujieji alkį nešė su aušra:

Ir tēškė į langą: "Būk sveika širdy!"
Nulinko galva... ir viršui erškėčiai...
Prie kryžiaus plilipė purpuro žiedais!
Aš gi taip menka! kaip sudžiūvę kiekiai...

O varpai vis dūzgė didingais aidais.

Niekaip negaliu pamiršti nakties:
Kai nuo vinių rankos nuglostė kasas...
O aš palinkau sopuliū širdies,
Ir meldžiau už žemę pro akių rases...

Tik kodėl gi sau — nieko neprašiau?...
Užmiršau lušnelę žydinčių vargų...
Prie senos knygos sukniubus rašiau:
"Su Naujais Metais — daug naujų darbų..."

Marija Aukštaitė.

NAUJŲ METŲ SUTIKIMO BALIUS

MONTREAL, Canada. Gruo-
džio mėn. 31 d., Sv. Kazimiero
parapijos klebonas ir parapijos
komisija, surengė šokių vakarą
palydēt senus metus ir pasitikt
Naujuosius 1939.

Šokių vakaras gražiai pavyko
— žmonių buvo prisirinkę apie
300. Visi buvo labai linksmi, gė-
rė ir užkandžiavo. Taip nei ne-
pastebėta kai prabėgo senieji
metai ir užleido kelią Naujiems
su nauja laime ir meile visiems.

Laikrodžiui suskambinus 12
val., prasidėjo sveikinimai, lin-
kėjimai. Muzika drožė maršą,
išsiriokio poros, ir maršavo
aplink be pertraukos per 15 mi-
nučių. Vėliau prasidėjo polkos ir
valsai ligi nakties vėlumos. Ren-
gėjai neužmiršo aprūpinti šokių
dalyvius su spalvuotomis kepu-
raitėmis ir dūdelėmis. Dūdelės
burbė visoje salėje, aidėjo dai-
nos, kilo džiaugsmingas triukš-
mas polkų dundėsyms.

Apie 10 val. vakare, buvo atė-

jęs klebonas į svetainę, ir maty-
damas, kad viskas sekasi gerai
— apleidė salę. Tik vėliau, po
12-kos, vėl sugrįžo pasveikint
parapijonus su Naujais Metais.

Šių šokių vakare prie baro
dirbo p. Paznokaitis, ir p. Juod-
kus. Užkandžius pagamino I.
vaškevičienė ir viena nepažysta-
ma moteris. Į stalus nešiojo Sa-
kalienė, Naruševičiūtė, Virbalie-
nė. Baro kasierium buvo A. Sa-
kalas. P. Virbiša buvo tvarkda-
riu. Drabužius priimdinėjo Vaš-
kelis, Naruševičius. Lūbys prie-
tikietų pardavimo, Ivaškevičius
priimdinėjo svečių tikičius. O
klebonas daugiausia rūpinosi vi-
sais parengimu reikalais. Kaip
tai: vakaro leidimu, visokių
daiktų supirkimu, ir tt.

Visiems prisiskius, prisilinks-
minus, užsibaigė šis gražus ir
malonus vakaras. Patenkinti
dalyviai — patenkinti ir rengė-
jai. Parapija vėl žada neužilgo
surengti dar linksmesnį vakarą.

Ežerų Gėlė.

Kalėdinė Eglaitė

Kaip žinome VVS du kartų
rengė Kalėdų Eglaitę Montrealo
lietuvių vaikūčiams. Perna VVS
dar buvo tik neseniai susitvėr-
usi, taigi ir pinigaiškai dar buvo
labai silpna. Rengdama Kalėdų
Eglaitę, susidarė labai daug iš-
laidų, tai ir daug menkesnės do-
vanas nupirko vaikūčiams. Taip-
gi prisidėjo prie šito garbingo
darbo Klebonas ir Nekalto Pra-
sidėjimo P. M. merginų draugi-
ja. O šiais metais buvo daug
lengviau ruošti prie Kalėdinės
Eglaitės, nes buvęs šokių vaka-
rėlis, 27 dieną lapkričio davė ne-
mažai pelno, virš 75 dolerių, ku-
rie buvo paskirti vaikūčių dova-
noms, taipgi šiek tiek ir suau-
gusiems.

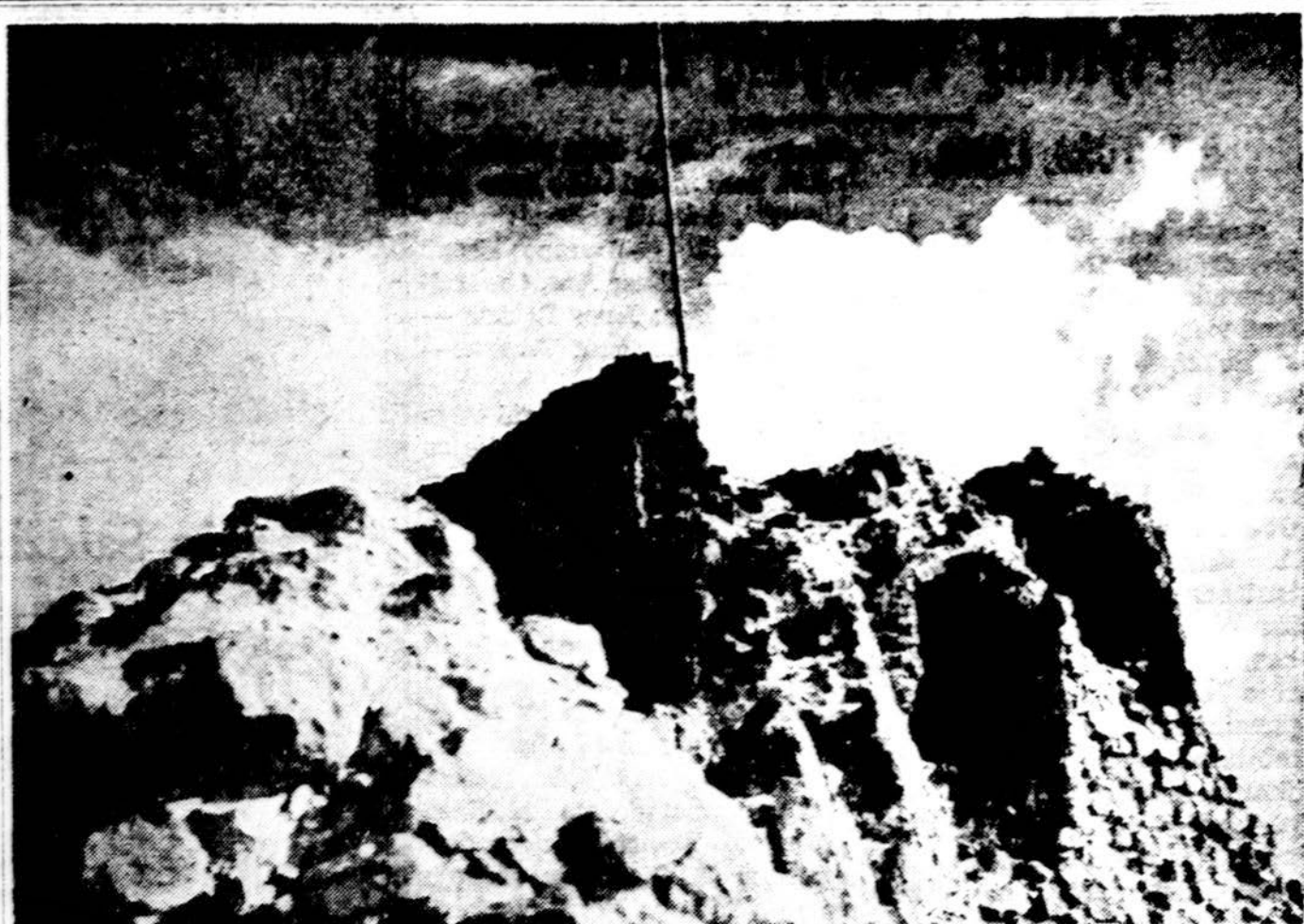
Visi buvo vaišinami dykai.
Vaikūčių buvo apie du šimtai,
ir ne kiek nemažiau suaugusių.
Parapijos svetainė buvo pilnutė-
lė žmonių. Kleb. kun. J. Bobinas
ir šimet prisidėjo, aukodamas
baksus orange'ių, taipgi
prisidėjo ir merginų draugija.

Apdovanojo visus vaikūčius sal-
dainėmis. Labai aciu klebonui ir
merginoms už prisidėjimą. A-
teitįjį surengsime dar geriau,
jeigu lietuviai prisidės prie VVS
parengimų. Pavyzdžiui VVS su-
rengė šokius 27 dieną lapkr. ir
skelbė, kad šokių pelnas yra ski-
riamas vaikūčių dovanoms. Bet
šokiuose lietuvių buvo labai ma-
žai, o tik svetimtaučiai. Bet prie
Eglaitės tai suplaukė didžiausia
minia. Ir ne tik, kad atėjo lietu-
viai su savo vaikūčiais, bet dau-
gumas dar susirinko ir atsivedė

nuo gatvių prancūzų, anglų ir
net lenkų vaikūs. Čia tai jau pa-
staba lietuviams, nes kuomet
reikia prisidėti, tai nėra nė vi-
no arba labai mažai. O kaip ka-
gauti, tai visi, ir visai nesilaiko
nė jokių taisyklių. Labai aciu
panelei mokytojai A. Bandžiūtei
už išmokinimą mergaites dekla-
nuoti ir sutvarkymą programos.
Taipgi reikia padėkoti muzikui
Žižiūnui, parapijos vargoninin-
kui už išmokinimą mažutes
mergaites dainuoti ir giedoti,
kurios atsižymi ir bažnyčioje,
bet labai gražiai pasirodė prie
Eglaitės, sudainuodamos gražių
dainelių. Carbė ponui Žižiūnui
už jo tokį pasisventimą. Reikia
pažymėti, kad Kalėdų diedukas
labai gražiai vaidino savo rolę,
parapijos svetainėje, 26 dieną
gruodžio.

Lietuvių Klubas surengė eglai-
tę 1 dieną sausio, Naujų Metų
dienoj. Buvo irgi gražu. Bet
daugumas pasipiktino, kad vai-
kučiai turėjo daug šokti. Daug
vaikų net susirgo po tos dienos.
Buvo labai mažai vietos ir labai
šilta. Gaila, kad taip įvyko. Kal-
tė suaugusiųjų, nes apstojo po
keles eiles, o vaikūčiams paliko
vietos tik pačiame vidury. Bu-
vo du tvarkdariai, bet šitos be-
tvarkės jie visai nematė. Vaiku-
čiai gavo dvi dovanas ir saldaini-
nių. Labai gaila, kad ponas Nor-
vais nebuvo Kalėdų dieduku,
nes jis šiai rolei labai tinka. Pa-
sibaigus vaikūčių programai
prasidėjo šokiai ir žaidimai.

EZERŲ GĖLĖ.

Istoriniai Kauno pilies griuvėsiai. Ši pilis senovės Lietuvai buvo stipri atrama nuo
priešo puolimų. VDV.

Žinios iš Placiosios Kanados

SUDBURY, ONT. —

Iš priežasties dinamito
sprogimo, atskilo milžiniš-
kas akmeninės uolos gaba-
las, ir įgriuvo į "Frood"
kasyklą kur užgriovė ke-
liolika žmonių žemės gyly
2,200 pėdų.

Toje nelaimėje sunkiai
sužeista, tarp jų Joseph
Paquette 38 m. amžiaus
turi baisiai sužeistą galvą,
veidą, ir sutrintos abi ko-
jos.

WINNIPEG, MAN. —

Vargšas bedarbis Harri-
sonas 28 metų amžiaus,
taip pasiaukoję dėl duonos
kėsnio, kad parduoda savo
vieną akį už 5000 dolerių.

TOTTENHAM, ONT. —

Praeitą savaitę nakties
metu kilo didelis gaisras,
kuriame vienas asmuo su-
degė ir trys žmonės mirti-
nai apsvilę.

Ugnį žuvus auka yra
moteris p. Grant Bredon 48
metų amžiaus, kurios su-
degusį kūną žmonės iš-
traukė tik ant rytojaus iš
rūkstančių nuodegulių.

KITCHENER, ONT. —

Vienos šeimos tėvas,
kurs gyveno iš miesto pa-
šalpos, kreipėsi praeitą sa-
vaitę į miesto majorą Mr.
Gordo, ir apsiskundė savo
šeimininkais susigraūži-
mais.

Skundėjas tėvas parei-
škė, kad jis turi žmoną ir
dvi subrendusias dukteris,
kurios jį visais atvejais
puola, muša ir stumdo.
Jis pasakojo, kad abi du-
kros sveikos ir galinčios
dirbti, tik nenori. Majoras
pasitaręs su miesto komi-
tetu atėmė šiai šeimynai
pašalpą. Tėvą skundėją —
nutarė patalpinti į prieg-
laudą ir išlaikyti miesto lė-
šomis.

Taip pat uždraudė grie-
žtai tėvui nesusitikti, nei ne-
kalbėt su savo šeimyna.

QUEBEC, QUE. —

Su pirmą dieną vasario
mėn., 1939 metais, čia bus
išmokyta valdiška pensija
dėl apleistų motinų ir naš-
lių. Valdžia šiems išmokė-
jimams turės išleisti 3,000,
000 dolerių.

MONTREAL, QUE. —

Montrealo policija praei-
tos savaitės bėgy susekė
pinigų dirbimo fabriką. Čia
buvo padirbami ne tik ka-
nadiški pinigai, bet ir kitų
valstybių.

Toj byloj areštuota 7
žmonės iš priemiesčio
Drummondville. Šio biznio
varymą susekė policijos

"Šefas" su kalnų žanda-
rais R. C. M. P.

Svarbiausios pinigų dir-
bimo šaikos vadas buvo
Gustave Lamothe, 55 metų
amžiaus. Lamothe jau bu-
vo areštuota 1923 m., taip-
gi už pinigų dirbimą, kurių
jau buvo paleidęs ir apyvār-
tą 180,000 kanadiškų bank-
notų.

Šios šaikos byla paskirta
baigti greitu laiku.

Paskutiniu laiku labai iš-
sivystęs banditizmas po
visus kanados miestus. Tas
pats ir Montreale. Per pas-
kutines dvi savaites pada-
ryta 7 užpuolimai ir atim-
ta 82 dol. Kaip tik spėta
keturiuose užpuolimuose
areštuoti plėšikus. Vienas
iš jų Frank Gamenoff 38
mt., Joseph Caron 34 mt.,
ir Henry Lablone 31 mt.,
amžiaus. Jie visi gavo po 7
metus sunkių darbų kalėj-
imo. O jauniausias iš jų Eu-
gene Trembley 28 mt., ga-
vo 5 metus S. D. kalėjimo.
Surinko:—

MONTREAL, QUE. —

Cia atsigrūdo 154 žydai
pabėgėliai iš Austrijos, ku-
riems anglų valdžia leido
kolonizuotis Australijoje.
Šie žydai greičiausia apsi-
gyvens Kanadoj. Daugu-
moj jie yra biznieriiai ir
profesionalai.

VANCOUVER, B. C. —

Svedas Herman Aebi, pa-

skelbė vietinėj spaudoj,
kad jis yra pasiruošęs par-
duoti savo abi akis tam,
kuris užmokės tokią sumą
pinigų, kuri užtikrintų jam
pragyvenimą lig mirties.

OTTAWA, ONT. —

Proga atsilankymo kara-
liškios poros su šeima, apie
vidurį gegužės mėnesio —
Federalinė valdžia davė į-
sakymą išleisti pašto žen-
kelius su karališka šeima
jų atsilankymo atsimini-
mui.

Pabaigoj sausio mėn.,
1939, pasirodys nauji paš-
to ženkleliai po tris centus
su paveikslais karaliaus ir
karalienės. Taipgi po vieną
centą žali ženkleliai, su pa-
veikslu vyriausios karalai-
tės Elžbietos.

Bus išleisti ženkleliai po
2 centu bronzinės spalvos,
su vaizdu pastatyto pamin-
klo Ottawoj, kur ateinan-
čią vasarą įvyks to pamin-
klo atidarymo iškilmės, o
jas atidengs pats Anglijos
karalius Jurgis VI.

Kanados Valdžia turi už-
simojimų išleisti ir 1 dol.
sidabrinės monetas su ka-
raliaus Jurgio VI ir kara-
lienės Elžbietos paveiks-
lais, kuriuos paleis į apy-
vartą tik po karališkios šei-
mos vizito Kanadoje.

Krivų — Krivaitis.

Girtuokliavimas, kūniš-
koji meilė, pavydas ir vel-
nias — visi lygūs tarp sa-
vęs. Ką jie užvaldo, to pro-
tą prazudo.

Šv. Grigalius

Metams — \$1.00 Moksleiviams — Dovanai

Žurnalas "Studentų Žodis" visiems, kurie už-
sirašo iki Naujų Metų ir sumoka \$2.00 prenu-
meratą duodamos dovanos pasirinkti po vieną
knygą: —

Kun. Dr. Starkus — "Lietuvių Kalbos Gramatika"
Kun. Dr. Padolskis — "Kelionė į Šventą Žemę"
Kun. P. Meškauskas — "Svenčiausias Sakramentas"

po dvi knygas:

Kun. Dr. Navickas — "Pranašystė"
"Žydų Karalius"
"Du Vainiku"
"Dešimt Metų Smuklėje"

Jonas Kmitas — "Vaizdeliai"

Kazys Cibiras — "Gyvenimo Menininkė".

Moksleiviams "Studentų Žodis" metams kainuoja tik \$1.00.

"Studentų Žodyje" bendradarbiauja žy-
miausios Amerikos lietuvių jaunimo pajėgos.
Ateinančiais metais "Studentų Žodis" bus žy-
miai pagerintas įdomiais straipsniais ir nepa-
prastai gražiais atvaizdais. Antrašas: —

"Studentų Žodis" Marianapolis, Thompson, Ct.

Rytinių Valstybių Žinios

HARTFORD, CONN.

Sausio 1 d. šių metų Sv. Jono Ev. draugija turėjo savo metinį susirinkimą. Nauja valdyba užėmė vietas: K. Kasmonaitis, pirmininkas; J. Patrickas, vice-pirmininkas; J. Barolis, fin. rastininkas; P. Labanauškas, nutarimų rašt.; V. Labeckis, 3-čiasis rašt.; P. Elijošius, išdalininkas; Getdūtis ir Urbonas, izdo glob.; A. Rakauskas, maršalka; K. Smittus durų sargas. S. Šrupšas, per du metus buvęs pirmininkas, darbavosi, bet dėl darbo turėjo atsisakyti. Perduodamas pirmininko pareigas naujam pirmininkui, pareiškė gražių linkėjimų, o naujieji užimdami vietas pasižadėjo energingai darbuotis draugijos labui. Iš raportų pasirodė, kad pereinamieji metai buvo sėkmingi, nes draugijos išdala paaugo virš \$2000.00. Padidėjo ir narių skaičius. Reikia pastebėti, kad rašosi jauni. Šiame susirinkime prisirašė 5 nariai: S. Budvidzius, 44 m., E. Rakauskas, 22 m., E. Maslauskas, 18 m., E. Elijošius, 18 m., E. Pinkauskis, 21 m. Ši draugija yra sena, didelė, turtinga, na ir labdarin-ga. Daug ką sušėpė nelaimėje. Štai kad ir šiame susirinkime perskaitytas laiškas iš Manchester, Conn., kuriame lietuvaitė mergina, rodos, Graitytė nusiskundžia, kad esanti amžina ligonė, netekus abiejų rankų, tai yra suparalizuota. Draugija nutarė ir paaugko \$25.00.

Giedračio. Solo dalis puikiai išpildė, nors mažai laiko buvo prisirengti, sekanti solistai: Valerija Račkūtė — soprano; Bronė Pališytė — altas; Ant. Giedraitis — tenoras; Jonas Račkus — baritonas ir Simonas Venckus — Bass.

Didysis altorius žavingai buvo papuoštas gėlėmis. O Betliejus taip gyvai atrodė, kad chorui užgiedojus "Tylioji Naktis" su vargonų ir varpelių pritarimu, esantis bažnyčioj žmogus pasijuto tikrai Betliejaus žemėje be klaupų šalia piemenų, prie to vystyčiuose gulintio kūdikio. Kuriam gieda angelų balsai. Ir žmonijai buvo pilnutėlė bažnyčia.

Per 8 val. sv. mišias Mažasis choras puikiai giedojo Kalėdines giesmes, o Komunijos metu dainininkas A. Giedraitis giedojo solo — "Jėzau Nesu Vertas", kada choras "in corpore" priėmė Sv. Komuniją.

Per 10:30 val. sv. mišias didysis choras giedojo Kalėdines giesmes. Solistai buvo sekanti: Simonas Venckus ir Jonas Račkus. Mišias celebravo kleb. kun. Ig. Kelmelis; taipgi sakė pamokslą.

Antradienį. Mažasis Choras turėjo savo pasilinksminimo vakarą, kur atsilankė Kalėdų Diedukas su saldinais ir linkėjimais. Kalėdų Diedukas šį metą pasivėlino, nes girdėt buvo nuvykęs į Providence. Bėda, kad abu chorai arti negyvena.

Naujų Metų rytą, per 8 val. sv. mišias ir per sumą giedojo viešnia solistė iš Providence, Marcelė Virbickaitė. Dain. Antanas Giedraitis jai pritarė, giedodamas su ja duetą antrąją dalį "Adeste Fidelis".

Panelė Virbickaitė, kuri yra apturėjusi pagyrimų nuo įvairių dainininkų, tikisi ir toliau lavinti savo švelnų balsą ir artimoj ateityj tapti operos dainininke.

Po 10:30 val. sv. mišių, Didysis choras susirinko klebonijoje palinkėti kleb. kun. Ig. Kelmelį, R. Per mišias, išpuodingai giedojo parapijos choras Leonardo Mišias, vadovystėje naujo jaunų vargonininko, dain. Antano Trumpukės.

NEWARK, N. J.

KALĖDOS

Berniukai mišios ir šį metą įvyko vidurnaktį, kurias celebravo ir laike kurių pamokslą pasakė kun. A. Pauliukas, C. S. S. Z. R. Per mišias, išpuodingai giedojo parapijos choras Leonardo Mišias, vadovystėje naujo jaunų vargonininko, dain. Antano

ATOSTOGOS LIETUVOJE

Rašo
Jonas Mončiūnas
(Tėsinys.)

Manau sau, padarytas planas sekmadienį būti namuose — žiemaraiše, o kalba, kad nuo liepos 1 d., traukiniai iš Kauno eis tiesiai į Vilnių. Tai padėkų už informaciją, mandagiai atsisveikinau, ir tą pačią dieną vykau į Birštoną. Kelionė autobusu iš Kauno į Birštoną ne nuobodi. Daug įvairių žmonių va-

žiuoja, visi kalba lietuviškai. Bendrai, Lietuvoje važinėti yra malonu ir žingeidu, kaip, kur ir kas gyvena, kokius namus turi, kaip apsirėngę ir t.t. Važiudamas į Birštoną susipažinau su Lietuvos kariuomenės kapitono p. Norbutu. Jis darbuojasi Kaune, bet jo šeima gyvena prie Birštono, kitoje pusėje Nemuno, savame vasarnamyje.

Birštonas gražus miestelis, nors ne didelis. Pasakiškai gražiai ištaisytas kalnas, laiptai, parkas, garsus Vytauto šaltinis. Ten nuvykę žmonės geria iš to šaltinio vandenį. Gerti negardus, geležimi atsuduoda ir sūrus. Bet sako, sveikas viduriams. Nežinau, gal ir gerai. Viešbučių yra trijų rūšių, geresnių ir prastesnių, bet ne brangus. Restorane valgys ne blogesnis kaip ir geriausiame restorane Kaune, bet ir užmokėsi ne mažiau, kaip Kaune, gal dar kiek ir brangiau.

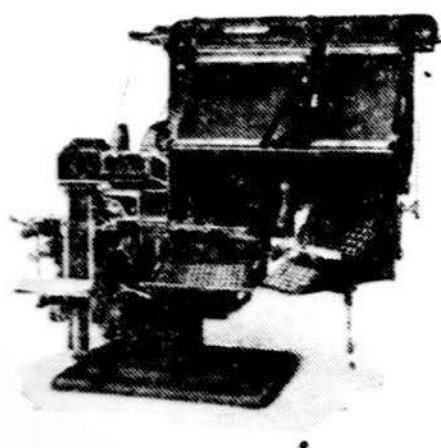
Juožas Kasinskas

Inc.
Laidotuvių Direktorius
Patarnavimas Dieną ir Naktį
602 Washington Blvd.
BALTIMORE, Md.
Telephone Plaza 8595
Limosinai dėl visokių reikalų.

Draugijų Valdybų Adresai

LIETUVOS DUKTERŲ DR. JOS PO GLOBĄ MOTINOS SVČ.
Pirmininkė — Eva Markienė, 625 E. 8th St., So. Boston, Mass. Tel. So. Boston 1295.
Vice-Pirm. — Ona Venckienė, 311 K St., So. Boston, Mass.
Prot. Rašt. — Ona Ivaškenė, 1514 Columbia Rd., So. Boston, Mass.
Fin. Rašt. — Marijona Markonutė, 4115 Washington St., Rosindale, Tel. Parkway 0558-W.
Izdininkė — Ona Stanulienė, 105 West 6th St., So. Boston, Mass.
Tvarkdarė — Ona Mizgirdienė, 1512 Columbia Rd., So. Boston, Mass.
Kasos Gl. — Marijona Aukštikalnė, 111 H St., So. Boston, Mass.
Draugija savo susirinkimus laiko kas antrą utarninką mėnesio, 7:30 val. vakare, pabažnytinėje svetainėje. Visais draugijos reikalais kreipkitės pas protokolų raštininką.

SV. JONO EV. BL. PASALPINES DRAUGIJOS VALDYBA
Pirmininkas, Juozas Svagždis, 601 6th St., So. Boston, Mass.
Vice-Pirm. Albinas P. Neviera, 16 Winfield St., So. Boston, Mass.
Prot. Rašt. Jonas Gineckis, 5 Thomas Pl., So. Boston, Mass.
Fin. Rašt. Aleksandras Ivaška, 1514 Columbia Rd., So. Boston, Mass.
Izdininkas, Andrius Zaleskas, 702 Fifth St., So. Boston, Mass.
Maršalka, Jonas Zalkis, 7 Winfield St., So. Boston, Mass.
Draugija laiko susirinkimus kas trečią nedėlinę, kiekvieno mėnesio, 2 val. po pietų, Parapijos salėje, 492 E. 7th St., So. Boston, Mass.

"Darbininko" Intertypos Naudai ŠOKIAI

Rengia Saldžiausios Širdies V.J. ir Lietuvos Dukterų Draugijos Šeštadienį, Vasario-Feb. 18, 1939

Municipal Blg. Salėje, Broadway, So. Boston, Mass.

GROS AL STEVENS' ORKESTRAS

Nuoširdžiai visus kviečia dalyvauti—

RENGĖJAI

48 SUVAŽIAVIMO PROTOKOLAS

LDS N. A. Apskričio Suvažiavimas įvyko spalio 23 d., 1938 m., 1-mą val. po pietų, Lietuvių ūkėsų Giedimino klubo salėje, 324 River St., Haverhill, Mass.

1. Suvažiavimą atidarė LDS 112 kuopos vice-pirmininkas Petras Amisėjus. Maldą atkalbėjo kun. Jonas Daunis ir pasakė įžanginę kalbą, sveikino dalyvius, ragino darbuotis ir išnešti gražių nutarimų organizacijos labui.

2. Suvažiavimas vienbalsiai paveda posėdžius ir visą darbą vesti apskričio valdybai, būtent, pirmininkui Jonui Kumpai; vice-pirmininkui Antanui Zaveckui, ir raštininkui Tamui Versiackui. Į Mandatų ir rezoliucijų komisiją išrenka Antaną Kneizį, Vincą Kudirką, Joną Smilgį ir kun. Joną Daunį. Maršalka — vietinis kuopos narys p. Muzikevičius.

3. Visiems atstovams ženklelius prisegė p.p. Aldona Jankauskaitė ir Genovaitė Venciūtė. Svečiai užregistruoti šie: Juozas Jeskelevičius, p. Jakavonienė, Aldona Jankauskaitė, Genovaitė Venciūtė, p. Jurgelevičius, p. Jurgelevičienė ir garbės svečias kun. J. Daunis.

4. Skaitomas protokolai iš 47 suvažiavimo, įvykusio birželio 5 d., 1938 m., So. Worcester, Mass. Priimta. Atskaita išdiniok p. K. Nadzeikos priimta taip, kaip buvo užrašyta protokole, kurį yra iškopijuota iš prisiųsto laiško apskričio raštininkui Tamui Versiackui. Išdiniokas suvažiavime negalėjo dalyvauti iš priežasties jo artimos giminaitės mirties. Atstovai sustojo ir už mirusios vėlę pasimeldė, o išdiniokui Kazimierui Nadzeikai ir jo giminėms išreiškė gilią užuojautą.

5. Mandatų Komisija įteikė mandatus ir pranešė, kad mandatai tvarkoje, iš kurių pasirodė, kad suvažiavime dalyvauja iš septynių kuopų 28 atstovai ir 7 svečiai, viso dalyvauja 35.

2 kuopa — Montello, Mass. — Jonas Jeskelevičius, B. Tamulevičius.

Birštone bažnyčia nauja, graži, tvarka pavyzdinga. Taigi Devintinį švenčiam Birštone. Choras geras. Netoli Nemuno stotimi namai. Sako, kad bus pavesti nesveikuojantiems kunigams gyventi.

Po sumos persikėlėme per Nemuną į Suvalkijos pusę. Ten yra labai gražus šilas. Žmonės suvažiavę dainuoja ir ilsiasi. Bet garsiausiai rėkia tai vokiečiai. Susitikau ir savo pažįstamą kapitoną Norbutą ir jo žmoną. Pasi-kvietė pas save į namus. Jo vasarnamis gražioje vietoje, miške, pastatytas iš storų rastų. Nėkaip atrodo. Klausiu, kodėl ne iš lentų sukalta? Atsakė: "Daug brangiau kainuoja iš lentų". Sako, kad tas namelis kainavęs ir taip tūkstantis Ameri-koniškų dolerių. Bus daugiau.

vičius, Petras Danila, Leonardas Kumpa ir Juozas Baliavičius.

3 kuopa, Norwood, Mass. — Antanas Kneizys, V. Kudirka, J. Aidukonis, M. Balutienė ir O. Pazniokaitė.

7 kuopa, Worcester, Mass. — Ieva Mažuknienė, Algirdas Mažukna ir Pranciška Mažuknaitė.

8 kuopa, Cambridge, Mass. — H. A. Plekavičius, P. Radaitis, J. F. Smilgis, A. F. Zaveckas ir B. Jakutis.

97 kuopa, Lowell, Mass. — Tamas Versiackas.

108 kuopa, So. Worcester, Mass. — Eleonora Džiaugienė.

112 kuopa, Haverhill, Mass. — Mykolas Vencius, Petras Jankauskas, Marijona Silanskienė, Adolfas Muzikevičius, Petras Amisėjus, Vincas Mackevičius, Gasparas Jakavonis ir Petras Svirskas.

6. LDS Seimo raportą gyvu žodžiu išdavo Eleonora Džiaugienė ir raštiškai panelė Pranciška Mažuknaitė. Raportas priimtas su pagyrimu.

7. Skaitomas referatas "Darbininkų Luomo Kilnumas", kurį parašė LDS N. A. apskričio Dvasios Vadas kun. S. Kneizis. Perskaitė "Darbininko" redaktorius Antanas Kneizys. Suvažiavimas dėkoja kun. S. Kneizui už referatą ir prašo, kad jį pavestų "Darbininkui".

8. Skaitomas propagandos komisijos nario kun. Kneizio laiškas, LDS Centro propagandos reikalui. Laiškas priimtas ir suvažiavimas paveda jį rezoliucijų komisijai.

Rezoliucijų komisija skaito rezoliucijas, kurios buvo vienbalsiai priimtos:

1. LDS Naujos Anglijos apskričio suvažiavimas, išklauses kun. S. P. Kneizio turiningo referato, nuoširdžiai dėkoja ir prašo, kad tą referatą pavestų "Darbininkui".

2. Suvažiavimas vienbalsiai priima kun. S. Kneizio, LDS Propagandos Komisijos pirm. laišką, kuriuo atsisaukia, kad apskritis finansiniai paremtų LDS propagandos darbą, nutaria ir skiria iš apskričio maršruto fondo \$80.00 LDS Propagandos fondui. Apskričio valdyba ir LDS Propagandos komisija maršruto reikalui apskritįj tariai ir ruošia maršrutus bendrai.

3. Apskrities užgria Studijų ratelių steigimą ir ragina kuopas tokius ratelius steigti.

4. Suvažiavimas plačiai diskutuoja nedarbą šioje šalyje. Prietona išvados, kad nedarbas būtų žymiai sumažintas, jeigu prie darbų nebūtų priimamos išteklėjusios moterys. Todėl pageidauja, kad būtų prarastas įstatymas, kuris uždraustų išteklėjusiomis moterims dirbti dirbtuvėse, o ypač valdiškus darbus valdišios įstaigose, kuriuos galėtų atlikti bedarbių mergaitės.

KADA VAGYS TAMPA IŠRADĖJAI

Guminės Rankos.—Povandeniniai drabužiai.—Metalai tirpsta

Gyvenimas reikalauja didelio prisitaikymo. Ir tai kosi prie jo kas tik nori gyventi, kas nori likti nesutremptas kitų. Įvairiausių priemonės, įvairiausių išradimai tiksliai tam, kad kaip nors kitam pakenktų, ir kad pats išliktumei saugus ir nesugaujamas. Štai — Londono miesto gyven-tojai pastebėjo, kad jiems kelionėse dingsta pinigai, auksiniai laikrodžiai, brangenybės ir k. Daiktų tikrai jie nepametė; jie tai žino labai gerai. Taigi, juos turėjo kas nors pavogti. Bet kas tas vagis? Slaptoji po-

licija pradeda važinėti autobusais, traukiniais seka ir stebi keliaujančius. Ilgai jie negalėjo nieko pastebėti. Pagaliau buvo pagautas vagis. Jis važiojo vienu autobusu. Ramus, niekeno neįtariamais, abi rankas padėjęs ant kelių. Tačiau, pasirodė, kad dešinioji ranka buvo labai meniškai pagaminta guminė ranka. Su tikrąja ranka jis pui-kiai sau vogė, nebijodamas, kad ji gali įtarti. Vargšas pateko į šaltąją, o jo meniškai pagamintoji ranka buvo pritaikyta vienam berankiui.

New Yorke gyveno truputį didesnis nusižengėlis. Jis apiplėšinėdavo bankus. Tai buvo jo profesija. Kartą jis sumanė ištuštinti patį didžiausią banką. Tačiau tai sunkus dalykas. Vagis

čia pasirodė, kaip didelis išradėjas. Po banku tekėjo mažytis upelis: tai buvo viena kanalizacijos šaka. Jis išsinuomavo kaimyninį namą. Iš ten kaip tik ir tekėjo dabartinis kanalizacijos kanalas, anksčiau buvęs upelis. Jis sumanė tuo kanalu patekti po banko kasų grindimis ir ten įsilausti. Tam tikslui sugalvojo povandeniu šalną ir siurbį, kuris tiektų po šalnu orą. Tačiau policija netikėtai užtiklo jį pačiame darbo įkaršty. Žmogus pateko į kalėjimą. Bet jo išradimas nežuvo.

Kitas toks pat bankų vagis buvo gerų tėvų vaikas. Jis lankė geriausias Europos mokyklas. Buvo išmin-tingas ir gerai išauklėtas. Tačiau pateko į blogų draugų rankas: susidėjo su plėšikais ir pats ėmė tą meną tobulinti. Pirmame 1898 metų ketvirtyje jis pavogė iš įvairiausių Londono, Berlyno ir Paryžiaus bankų beveik milijoną frankų. Jis su savotišku degykliu ištirpydavo nedegamųjų spintų užraktus ir su savo padėjėju pradėdavo darbą. Bet kaip jis pajėgdavo metalus greitai ir nepastebėtas tirdyti? Jo prietaisai ir tos medžiagos, su kurios pagalba tai atlikdavo, chemikai išaiškinti nepajėgė. O policija vagies niekur nerado.

Kartą plėšikiškasis išradėjas sumanė pradėti rimtai pinigų uždirbinėti. Jis nuėjo į patentų rūmus ir pademonstravo čia pat savo tirdpomoją medžiagą, norėdamas ją užpatentuoti. Tačiau patentuotojas staiga prisiminė visus įsilaūžimus ir paslaptinuosius nedegamų spintų plėšimus. Jis pranešė policijai. Vagis buvo sučiuptas. Kartu buvo atskleista nauja tirdpomoji medžiaga — thermitas. "XX Amž."

Profesionalai, biznieriiai, pramonin-kai, kurie skelbiai "Darbininke" tik-tai verti skaitytojų paramos. Visi skelbkitės "Darbininke".

MALDAKNYGĖS

JEZAU, PAS MANE ATEIKI, juodi, tikros odos ir lankstūs viršeliai; apvalūs kampai	\$1.25
JEZAU, PAS MANE ATEIKI, specialė vaikams maldaknygė, tinkama prie Pirmos Sv. Komunijos, tikro kolenkoro viršeliai, mišij maldos iliustruotos paveikslais, paausuoti kraštai, 254 pusl. 40c.	
GARBĖ DIEVUI, juodi, tikro kolenkoro viršeliai, 384 pusl.	85c.
SVEIKA MARIJA, juodi tikro kolenkoro viršeliai, raudoni kraštai, 384 pusl.	30c.
ANGELAS SARGAS, tinkama vaikams, mažo formato, 127 pusl., 30c.	
DIEVAS SU TAVIM, juodi, tikro kolenkoro viršeliai, 192 pusl.	35c.
MALDAKNYGĖ, juodi drabužiniai aparai, 255 pusl.	65c.
MALDU RINKINELIS, juodi, odos imitacijos aparai	75c.
MALDU RINKINELIS, juodi tikros odos minkšti aparai	\$1.50
MALDU RINKINELIS, balti celuloidiniai viršeliai	90c.
MALDU RINKINELIS, balti celuloidiniai viršeliai su kabike	\$1.50
PULKIM ANT KELIŲ, juodi tikros odos aparai, 555 pusl.	\$2.50
SVĖNTAS DIEVE, didelėmis raidėmis, tikros odos aparai, kraštai gausiai auksuoti tikru auksu, 565 pusl.	\$3.00
pusl.	65c.
VYRAI BROLIAI, specialė vyrams maldaknygė, parinktos gražiausios maldos, šilkinė labai plona popiera, juodi kolenkoro viršeliai	\$1.30
VYRAI BROLIAI, tikros odos aparai, apvalūs kampai, tikru auksu auksuoti kraštai, 632 pusl.	\$2.50

DIDELĖS RAIDĖS MALDAKNYGĖ

'SVĖNTAS DIEVE'

"Šventas Dieve", — knygos formatas 5x 3 1/2 colių, storumo colis. Juodi, tikros odos viršeliai; auksuoti kraštai.

Joje yra 9 litanijos ir įvairiausių maldų.

Kaina \$3.00

Užsakymus prašome siųsti:

DARBININKAS

Jonas Kumpa, Pirm. Tamas Versiackas, Rašt.

366 West Broadway,

So. Boston, Mass.

Kad parodyti kokios raidės didumo yra, čia talpiname šios maldaknygės raidžių nuotrauką "Stovi motina verkdamas".

Stovi motina verkdamas, Ant to kryžiaus regėdama Sūnų savo prikalta. O kaip širdis jos skaudėjo, Kada mirštantį regėjo Sūnų savo brangiausią. Kursai, žmogau, neradotum,

Jei turite galvosūkį su income
Tax Returns pavesk šį dalyką
A. J. YOUNG
(JANKAUSKAS)
TAX ACCOUNTANT
Jis viską kuogeriausiai padarys
101 Baxter St., So. Boston, Mass.
Tel. Sou 4673

Lietuvių Padėtis Klaipėdos Krašte

Priskiriant Klaipėdos Kraštą prie Lietuvos jam buvo suteikta autonomija, kuri yra garantavusi abiem ten gyvenančiom tautom (lietuviams ir vokiečiams) višią lygybę visose srityse. Tiek pati Lietuva, tiek lietuviškai kalbą krašto gyventojai norėjo ir nori taikiai sugyventi su vokiškai kalbančiais. Bet kaip vertina tas lietuvių pastangas vadovaujį vokiečių sluoksniui ir autonominę krašto valdžią?

Nuo pat pradžios, jie visą laiką stengėsi autonomijos statutą taikinti taip, kad visiškai apeiti lietuvių teises. Ji visiškai neatsižvelgė į lietuviškai kalbančių gyventojų interesus. Pagal statutą, abi kalbos, vokiečių ir lietuvių, turėtų naudotis lygiomis teisėmis, kaip oficialės kalbos. Bet šitas nuostatas nuo pat pradžios sistematingai laužomas, nes į autonomines įstaigas skiriami valdininkai tekalbą tik vokiškai. Lietuvių kalba yra išvyta iš visų autonominių krašto įstaigų. Yra buvę nemaža atsitikimų, kad teisėjai baudė piliečius reikalavusius su jais kalbėti lietuviškai. Panašiai yra ir su mokyklomis.

Krašto lėšomis išlaikomų mokyklų yra 236, iš kurių 6 lietuviškos. Lietuvos kalbos, geografijos ir istorijos dėstymas lietuviškai yra panaikintas, arba paves-tas mokytojams, ne mokantiems lietuvių kalbos. Tuo tarpu lietuviškai kalbą gyventojai, nors lygiai moka mokesčius su visais kitais gyventojais, jie turi dar apsidėti specialiais mokesčiais savų, privatinų mokyklų išlaikymui. Bet ir taip vokiečiai juos nepalieka ramybėje, nes privatiškos lietuvių mokykloms kur gali neleisti nuomuoti būtų, atkalbinėja tėvus neleisti į tas mokyklas savo vaikus, grasina, trukdo, kur tik gali. Toji pati tendencija siaurinti lietuvių teises yra praktikuojama ir kitose viešojo gyvenimo srityse.

Nebijant suklysti galima pasakyti, kad taip yra dėl to, kad kaip Reicho propagandos ministeris Goebels Tilžėje pasakė: "nacionalsocialistų užsienių politikos tikslas yra atstatyti prieškarines Vokietijos sienas, ir ypačiai atplėsti nuo Lietuvos Klaipėdos Kraštą ir jį prijungti prie Vokietijos". Į Lietuvos pajūrį žiūrima kaip į vieną Vokietijos veržimosi į Rytus etapų. Vokietijai rūpi trukdyti teigiamas kūrinybės darbas Klaipėdos Krašte, kelti nesantaiką krašto gyventojų tarpe, slopinti lietuvių, sukelti ekonominę ir finansinę suirutę, kad tuo būdu paruoštų dirvą Klaipėdos Krašto atplėsimui nuo Lietuvos. Visa tai ypatingai ryškiai pasirodė atšaukus Klaipėdos Krašte karo stovį. Nors krašto šeimnininkas yra Direktorija, tačiau ji buvo nustumta į šalį ir faktinai dabar viską lemia vokiečių "fiureris" Klaipėdoj Neumann. Jis organizuoja manifestacijas, sako ugningas kalbas. Pažymėtina, kad į tas manifestacijas mobilizuojami ir vaikai, kurie prisiklausę kurstančių kalbų, būriais puldinėja lietuvių mokinius ir net mergaites. Yra užregistruota keliasdešimtų panašių užpuolimų. Kas dar blogiau, kad vokiečiai pasakui kaltę už tuos lietuvių vaikų mušimus, apmėndžiojimus ir sukravinimą suverčia lietuviams, nes lietuviukams besiginant nukenčia ir vienas kitas vokietukas. Manifestantai grįždami iš manifestacijų daužo lietuviškų privatiškų mokyklų langus, gadina ir laužo inventorių.

Visa tai galėjo privesti prie didelių ekscesų, bet dėl lietuvių šaltumo ir būdo lėtumo jų buvo išvengta. Lietuviai yra dideli tolerantai ir nori taikos, sutarimo. Kokie lietuvių tolerantai, vaizduoja ir toks pavyzdys. Duonelaičio gimnazijos vienas mokinyš per vokiečių demonstracijas nešė vėliavą ir kartu su kitais šaukė "Juden und Zemaiten raus" ir nors kai kurie mokytojai taip pat yra žemaičiai, betgi tas mokinyš ir šiandien toj gimnazijoje tebesimoka.

Kad laimėti daugiau balsų per jau įvykusius rinkimus į Seimelį, nesidrovėjo griebtis pačių šlykščiausių

Gruodžio 12 d. 1938 m., Seimo rūmuose, Kaune, Respublikos Prezidentas Antanas Smetona skaito priesaikos tekstą. Greta stovi Respublikos Prezidentą prisaičindinęs Kauno metropolijos arkivyskupas Juozapas Skvireckas. Kairėje — Respublikos Prezidentą "išrinkusieji tautos atstovai".

KONSTITUCIJA UŽGIRTA 150 M. ATGAL

Birželio mėn. 1788 m. du giui Washingtonui, posėdžiausiai šios šalies originaliai tęsėsi virš keturis mėnesius. Posėdžiuose buvo svarstoma skaitlius pasiūlymų dėl pamatinio įstatymo naujai gimus federaliai respublikai. Nesutikimai tarp delegatų buvo tokie, kad reikėjo laikyti višesius posėdžius prie užrakintų durų. Kartais nebuvo

smurto priemonių. Valsčių seniūnams ir viršaičiams yra duota negirdėta teisė spręsti apie krašto gyventojų požymį. Tuo remdamasis seniūnai yra atėmę daugiau kaip iš 3000 lietuvių Klaipėdos Krašto pasus, kad tuo būdu lietuvių negalėtų balsuoti. Daugelį lietuvių, iš kurių nebuvo patogu atimti tą požymį, neįtraukė į balsuotojų sąrašus. Į nuskriaustųjų skundus visiškai neatsižvelgiama. Stumbragirių kaimo seniūnas neleidžia patikrinti rinkikų sąrašų ir neįrašė į sąrašus vietos gyventojus, kurie yra lietuviško nusistatymo.

Trakininkų kaimo seniūnas neįrašė nė vieno į rinkikų sąrašą, kurie, jo manymu, gali neįrašyti už vokišką sąrašą.

Bardėnų kaimo seniūnas visai neleidžia kai kuriems rinkikams pasitikrinti ar jie yra įrašyti.

Vidgirių kaimo seniūnas daug kartų slėpėsi nuo žmonių, kad nereikėtų rodyti sąrašo ar priimti skundo. O kada lietuvių norėjo patikrinti sąrašą ir matyti, tai seniūnas užkėlė vartus ir uždarė duris, kad niekas negalėtų užteiti. Lapkričio 22 d. du vokiečiai iš Klaipėdos lankėsi Smalininkuose ir Viešvilėje ir aiškino seniūnams, kad jie išbrauktų iš rinkikų sąrašų visus lietuvius. Ir taip be galo.

Tokio terorizavimo iš kaimų seniūnų lietuvių dar niekad nebuvo susilaukę. Daugiausiai persekiojami lietuvių įvairių organizacijų veikėjai ar valdybų nariai.

Kartu su tuo yra daroma propaganda per Vokietijos radijo stotis; skaitlingi agentai vaikšto po žmones, grasindami vėliau nužudyti visus tuos, kas nebus už vokiečių sąrašus. Rinkimų punktai taip susmulkinėti, kad kartais vienas dvaras sudaro rinkimų apylinkę. Tai, be abejoj, padaryta tam, kad vokiečiai dvarininkas galėtų kontroliuoti savo tarnus bei darbininkus. Iš viso to matyti kokio atmosferoj ir koki darant spaudimą įvyksta rinkimais.

Paskutinėm dienom Klaipėdos magistratas išleido įstatymą, kuriuo draudžiama lietuviams įsigyti nuosavybės sklypus. Klaipėdos miestas, gal būt vienintelis pasauly, kuris turi beveik pusę viso miesto ploto savo nuosavybėje. Supirktieji sklypai neužstatomi, jie laikomi tušti, nors Klaipėdoje visą laiką siaučia butų krizis. Vokiečiai visom priemonėm stengiasi sustabdyti Klaipėdos miesto augimą ir lietuviško elemento įsigalėjimą.

Klaipėdai prisijungus prie Lietuvos labai sparčiai išsivystė joje pramonė. Įsikūrė daug naujų fabrių ir dabartiniu metu juose dirba virš 21,000 darbininkų. Kadangi krašte nėra pakankamai darbininkų, tai daugelis vyksta į Klaipėdą iš Lietuvos ir ten randa darbo, bet vokiečiai visokiom priemonėm stengiasi jų apsigyvenimą krašte suvaržyti, mat bijo, kad tuo būdu jie nesulietuvintų miesto. Ilgus metus apsigyvenusiems Klaipėdoje neduoda jokių teisių ir kaip įmanydami trukdo jiems ramiai gyventi ir dirbti.

Tai tokia liūdna yra lietuvių padėtis autonomiam Klaipėdos Krašte. Tuo tarpu vokiečiai visam pasauly garsiai šaukia, kad jie esą skriaudžiami, persekiojami. Čia kaip jau vokiečiams muša, vokiečiams reikia. Vokietijos oficialūs asmenys sako esą susirūpinę teisingu ir lojaliu Klaipėdos statutu vykdytu. Jeigu tai būtų tiesa, tai Klaipėdos Krašte viešpatautų ramybė, nes Lietuva lojaliu vykdydė ir vykdo statutą, ką parodė ir mūsų laimėtoji Haagos Tarptautiniame Teisme byla dėl jo vykdymo. Deja, reikia konstatuoti, kad Klaipėdos vokiečiams rūpi kiti, nei lojalus statuto vykdymas, tikslai. Tą statutą bevykdant jau prieita prie to, kad savo krašte lietuvių pasiliko posūniai, be jokių teisių, nors statutas jiems pilnai jas užtikrina. Klaipėdietis.

jokios vilties, kad Konstitucija bus priimta. Kaikurie ragino pilnos demokratijos, kiti abejojo jog populiariškas valdymas gali būti sekmingas. Federalistai norėjo sekti anglišką valdžios formą — su žemesniu būtu ir lordų būtu.

Kita planas reikalavo, kad prezidentas ir senatoriai būtų išrinkti keturiems metams ir jam duota apyrbomui, ir kad prezidentas paskirtų valstybių gubernatorių. Keli radikalai seime, kiton pusėn, ragino pilną išpildymą Nepriklausomybės Deklaracijos pareikštų principų. Kaikurie delegatai stovėjo už universaliąją balsavimą, kuomet kiti norėjo balsavimą palikti tik savininkams nejudinamo turto.

Trijų valstybių delegatai norėjo panaikinti vergiją, bet pietų atstovai priešinosi. Ir jau kuomet propor-

cijoniška reprezentacija buvo svarstoma, tai seimas kone užsibaigė, nes mažesnės valstybės nenorėjo pulti po valdymu didesnių.

Bet galų gale delegatai sutiko ir konstitucija buvo kompromisas tarpe kelių šalininkų. Konstitucija reikalavo, kad prezidentas būtų išrinktas keturiems metams ir jam duota apyrbomai, ir kad prezidentas paskirtų valstybių gubernatorių. Keli radikalai seime, kiton pusėn, ragino pilną išpildymą Nepriklausomybės Deklaracijos pareikštų principų. Kaikurie delegatai stovėjo už universaliąją balsavimą, kuomet kiti norėjo balsavimą palikti tik savininkams nejudinamo turto.

Vergija nedraudžiama, bet pargabenimas naujų vergų po 1808 m. nebus legalus. Ir delegatai sutiko su kitais konstitucijos skyriais.

Kova Už Priėmimą

Kaip tik konstitucija buvo pasiūsta valstybėms užgyrimui, tai baisi kova prasidėjo už ir prieš jos priėmimą.

"Aš raginu konstitucijos užgyrimą dėlto, kad ji yra geriausia, kokią galima gauti nuo nesutinkančių valstybių ir įvairiausių nuomonių, rašė James Madison, Seimo narys.

"Kada konstitucionališkos durys atdaros visokiems priedams ir permains, aš tikiu, kad bus įgera, jeigu žmonės priims kas jiems pasiūlyta," ragino Washingtonas.

Kiton pusėn, daug revoliucionieriškų vadų ir Nepriklausomybės Deklaracijos pasirašytojų stovėjo prieš konstitucijos užgyrimą. Tarpe jų buvo Patrick Henry, Richard Henry Lee, William Paca ir Samuel Adams. Jų svarbiausias priešpriešinimas buvo dėl to, jog konstitucionališkas seimas visai nesvarstė ir nepridėjo Teisių Bylos. Jie tikėjo, kad neuztikrinimas asmeniškios laisvės gali vesti prie įsteigimo centralizuotos valstybės, kuri gali būti tokiu pavojų žmonių laisvei, kaip pat Anglijos viešpatavimas, kurį jie taip sunkiai kovojo.

Po aštrių kovų ir ginčų, Delaware, Pensilvanija ir New Jersey užgyrė konstituciją gruodžio mėn. 1787 m. Ir neužilgo keturios kitos valstybės irgi užgyrė, bet jos reikalavo pridėjimo Teisių Bylos. Birželio mėn., 1788 m. New Hampshire užgyrė įstatymą. Tai devinta valstybė, ir tuoj konstitucija įėjo galėn Jung. Valstybėse.

Kitas svarbus priedas priimtas 1920 m., kuomet

Vardo Pamainymas

Klausimas — Mano vardą sunku ištarti, tad atvykus iš Finlandijos į Ameriką aš pamainiau vardą į "Braun". Keli metai po atvažiavimo aš išteikėjau už Amerikos piliečio ir padaviau vardą "Braun" ženybos certificate. Visos mano popierios, apart gimimo certificate, išimtos vardu "Braun".

Neseniai aš prašiau senatvės pensijos, bet mano aplikacija dar neužgirta, nes popierios, kurios priroda mano Amerikos pilietybę turi vardą "Braun", o mano popierios su gimimo ir gimimo vietos informacijomis, turi kitokį vardą. Kaip aš galiu daroditi, kad abudu vardai reiškia patį asmenį?

Atsakymas — Jeigu turi artimų giminių čion ir Finlandijoje prašyk jų išpildyti affidavitus, pranešant, kad jie žino, jog tamsta vartojai abu vardus. Jeigu galima, tai pristatyk laiškus, fotografijas, ir kitus panašius darodymus remti tuos affidavitus. Tamstos atsitikimas yra tik kitas pavyzdys kaip svarbu yra svetur gimusiems laikytis savo vardų ir pavardžių.

moterys sulaukė lygių balsavimo teisių.

Kaip Jurgis Washingtonas sakė, taip ir įvyko. Konstitucija yra gyvas, augantis dokumentas, kuris savyje aprūpina tokias permainas, kokias žmonės randa reikalingas ir geistinas, pagal laiko reikalavimus. Originališkai priimta nauda keturių milijonų žmonių, šiandien tarnauja tautai iš daugiau 129,000, 000, apsaugodama demokratišką vardą ir pasilikdama "charteris žmoniškų teisių".

Konstitucija parašyta klasiškoj aukščiausio teismo kalboje.

1938 metais įvyko ir vyksta įvairiausi minėjimai 150 m. konstitucijos sukaktuvių. FLIS.

PATAPK AMERIKOS PILIEČIU

Manant apsigyventi Amerikoje, reikėtų kiekvienam patapti Amerikos piliečiu. Daugelyje įstaigų yra griežtai reikalaujama, kad kiekvienas darbininkas būtų Amerikos pilietis — kitaip neduoda darbo. Norintieji išsiimti pilietiškas popierias, nusipirkite knygutę "Pilietybės katekizmas", kuri padės Jums tapti Amerikos piliečiu. Jos kaina 25c.

BROCKERT'S ALE

PADARYTAS IŠ LIETUVOS PARVEŽTŲ MIEŽIŲ

IŠ KRANO IR BUTELIUOSE!

Jei norite atsigerti skanaus alaus ar ale, kuris yra padarytas iš Lietuvos parvežtų miežių, atėję į tavernus ar restoranus prašykite BROCKERT'S. Paragavę BROCKERT'S — jo visuomet reikalausite.

Brockert's ALE

60 Ellsworth St.
Worcester, Mass.

Telefonas
Worcester, 5-4335

BOSTON BRANCH
1410 Columbia Rd.,
South Boston

PHONE
So. Boston
2271